

Skaidrojošais materiāls par valsts atbalsta nosacījumu piemērošanu pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras projektiem*

* Sagatavots balstoties uz ziņojumu "Ziņojums par valsts atbalsta nosacījumu piemērošanu pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras projektiem" (autors: Daiga Lagzdīņa, SIA "Ardenis", 2017), kas izstrādāts Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada programmas „Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm” projekta Nr.4.3.-24/NFI/INP-002 „Latvijas plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību teritoriālās attīstības plānošanas kapacitātes palielināšana un attīstības plānošanas dokumentu izstrādāšana” ietvaros semināra (organizēts 2016.g. 16.novembrī) par valsts atbalsta nosacījumu piemērošanu pašvaldību uzņēmējdarbību veicinošiem projektiem.

Satura rādītājs

Saīsinājumi	3
1. Ievads	5
2. Problēmas apraksts	7
2.1. Darba mērķis un piemērošanas ietvars	7
2.2. Darba uzdevumi	7
2.3. Tiesiskais regulējums un citi dokumenti	7
2.4. Ziņojuma ierobežojumi	9
2.5. Ziņojuma struktūra	9
3. Komercdarbības (valsts) atbalsta nosacījumu piemērošanas aspektu analīze pašvaldību īstenotiem infrastruktūras projektiem	9
3.1. Komercdarbības atbalsta ierobežojumu piemērošanas ietvars	9
3.2. Ieguldījumi ceļos un inženierkomunikācijās	15
3.3. Ieguldījumi ražošanas ēkās un teritorijās	28

Saīsinājumi

Saīsinājums	Skaidrojums
Grozījums EK Regulā Nr.651/2014 projekts	Eiropas Komisija 13.10.2016 ir uzsākusi atkārtu publisko konsultāciju par EK Regulas (ES) .../. (XXX), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu, un Regulu (ES) Nr. 702/2014, ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu, projektu
Eiropas Revīzijas palātas īpašais ziņojums	Eiropas Revīzijas palātas 2016.gada 7.septembra īpašais ziņojums Nr.24/2016: jāpastiprina centieni, lai uzlabotu informētību par valsts atbalsta noteikumiem kohēzijas politikas jomā un panāktu atbilstību tiem, publicēts 2016.gada 4.oktobrī
EK	Eiropas Komisija
EK paziņojums par valsts atbalsta jēdzienu	Komisijas paziņojums par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107.panta 1.punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu
EK Regula Nr.651/2014	Eiropas Komisijas 2014. gada 17. jūnija Regula (ES) Nr.651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu
EK Regula Nr.1407/2013	Komisijas Regula 2013. gada 18. decembra Regula (ES) Nr. 1407/2013 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu <i>de minimis</i> atbalstam
ERAF finansējums	Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums
ES	Eiropas Savienība
LESD	Līgums par Eiropas Savienības darbību
MK	Ministru kabinets
MK noteikumi par mantas nomu	Ministru kabineta 2010.gada 8.jūnija noteikumi Nr.515 „Noteikumi par publiskas personas mantas iznomāšanas kārtību, nomas maksas noteikšanas metodiku un nomas līguma tipveida nosacījumiem”
MK noteikumi par zemes nomu	Ministru kabineta 2007.gada 30.oktobra noteikumi Nr.735 „Noteikumi par publiskas personas zemes nomu”

Saīsinājums	Skaidrojums
Padomes Regula Nr.2015/1589	Padomes 2015. gada 13. jūlija Regula (ES) Nr.2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (kodificēta redakcija)
SAM	Specifiskā atbalsta mērķis
SAM 3.3.1.	Ministru Kabineta 2015.gada 13.oktobra noteikumi Nr.593 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.3.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām" īstenošanas noteikumi"
SAM 5.6.2.	Ministru Kabineta 2015.gada 10.novembra noteikumi Nr.645 5.6.2. "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 5.6.2. specifiskā atbalsta mērķa "Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrētajām attīstības programmām" īstenošanas noteikumi"
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
Ziņojums	Ziņojums par valsts atbalsta piemērošanu pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras projektiem 3.3.1. specifiskais atbalsta mērķis „Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām” un 5.6.2. specifiskais atbalsta mērķis „Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrētajām attīstības programmām” (autors: Daiga Lagzdīņa, SIA "Ardenis", 2017)

1. Ievads

(1) Lai uzlabotu pašvaldību teritoriju, t.sk. bijušo rūpniecisko teritoriju un citu degradēto teritoriju pievilcību saimnieciskās darbības veikšanai, Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros pašvaldībām atbalstu paredzēts sniegt divu specifisko atbalsta mērķu (SAM) ietvaros. SAM ieviešanai Ministru kabinets (MK) 2015.gada nogalē pieņēma divus noteikumus:

1) MK 2015.gada 13.oktobra noteikums Nr.593 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.3.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām" īstenošanas noteikumi" (SAM 3.3.1.); un

2) MK 2015.gada 10.novembra noteikums Nr.645 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 5.6.2. specifiskā atbalsta mērķa "Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrētajām attīstības programmām" īstenošanas noteikumi" (SAM 5.6.2.).

(2) SAM 3.3.1. ietvaros paredzēts veikt ieguldījumus saimnieciskās darbības veikšanai nepieciešamajā publiskajā infrastruktūrā, kā arī saimnieciskajai darbībai nepieciešamo teritoriju, pievadceļu un inženierkomunikāciju atzaru sakārtošanai un attīstībai. Savukārt, SAM 5.6.2. ietvaros paredzēts veikt ieguldījumus rūpniecisko teritoriju un citu saimnieciskajai darbībai plānoto vai izmantoto degradēto teritoriju atjaunošanai.

(3) Ņemot vērā to, ka abi SAM ir vērsti uz ieguldījumu veikšanu pašvaldības (vai to iestāšu/ kapitālsabiedrību) īpašumā esošos objektos, kas nepieciešams saimnieciskās darbības vides attīstīšanai, uzlabošanai un/ vai pielāgošanai, aktuāls kļūst jautājums par komercdarbības atbalsta nosacījumu korektu piemērošanu pašvaldību plānotajos projektos.

(4) Korekta komercdarbības atbalsta nosacījumu piemērošana un izpratne ir jo īpaši svarīga, ņemot vērā tālāk minētos SAM 5.6.2. 41.punktā un SAM 3.3.1. 40.punktā ietvertos nosacījumus:

- Ja ar saimniecisko darbību nesaistīts projekts tā ieviešanas gaitā vai uzraudzības periodā pēc tā pabeigšanas kļūst par projektu, kas saistīts ar saimniecisku darbību, finansējuma saņēmējs no privātā finansējuma atmaksā sadarbības iestādei visu saņemto publisko finansējumu;
- Ja projektam, kas saistīts ar saimniecisku darbību, nav piemērota atbilstoša valsts atbalsta intensitāte, bet ir ievēroti pārējie nosacījumi par valsts atbalstu komercdarbībai, finansējuma saņēmējs no privātā finansējuma atmaksā sadarbības iestādei publiskā finansējuma starpību starp sākotnēji piemēroto atbalsta intensitāti un to atbalsta intensitāti, kas jāpiemēro pēc faktiskās situācijas atbilstoši SAM 19. punktam.

(5) Papildus jānorāda, ka Eiropas Revīzijas palāta 2016.gada 4.oktobrī publicēja īpašo ziņojumu Nr.24/2016: jāpastiprina centieni, lai uzlabotu informētību par valsts atbalsta noteikumiem kohēzijas politikas jomā un panāktu atbilstību tiem¹, kurš pieņemts 2016.gada 7.septembrī (Eiropas Revīzijas palātas īpašais ziņojums). Eiropas Revīzijas palātas īpašā ziņojuma 37.punktā ir identificētas četras galvenās ar komercdarbības (valsts) atbalstu saistītās kļūdas, no kurām kā viena no biežāk atklātajām kļūdām minēta komercdarbības (valsts) atbalsta neidentificēšana. Saskaņā ar Eiropas Revīzijas palātas īpašajā ziņojumā sniegto izklāstu, gan EK Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta veiktās revīzijas 2010.-2014.gadu periodos, gan Konkurences politikas ģenerāldirektorāta veiktie uzraudzības pasākumi 2009.-2014.gadu periodos identificē problēmas komercdarbības (valsts) atbalsta noteikumu piemērošanā (Eiropas Revīzijas palātas īpašā

¹ Pieejams vietnē: http://www.eca.europa.eu/Lists/News/NEWS1610_04/SR_STATE_AIDS_LV.pdf

ziņojuma 47.-56.paragrāfs). Ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas ieteikumu Komisijai nodrošināt, ka revīzijas iestādes pietiekamā apjomā un kvalitātē pārbauda atbilstību valsts atbalsta noteikumiem, ir sagaidāms, ka ar 2017.gadu pieaugs specializēto valsts atbalsta nosacījumu izpildes revīziju skaits. Tās var būt gan EK iestāžu veiktās revīzijas, gan arī nacionālo revīzijas iestāžu veiktās revīzijas.

(6) EK Konkurences Ģenerāldirektorāts, neatkarīgi no veiktajām projektu un sistēmiskajām revīzijām Kohēzijas politikas jomā, izlases veidā īstenoto valsts atbalsta uzraudzības pasākumus (*ex-post* pārbaudi). Valsts atbalsta uzraudzības pasākumu ietvaros, EK Konkurences Ģenerāldirektorāts pārbauda, vai un cik lielā mērā piešķirtais atbalsts atbilst valsts atbalsta noteikumiem, kā arī veic attiecīgus pasākumus nelikumīgi piešķirta atbalsta atgūšanai, ja piešķirtais atbalsts nav atzīstams par saderīgu ar iekšējo tirgu.

(7) Ziņojums ir izstrādāts kā metodisks materiāls 2016.gada 16.novembrī organizētajam semināram VARAM, kura mērķis ir, balstoties uz citu valstu pieredzi un izvērtējot likumdošanu valsts atbalsta jomā, sniegt metodisko atbalstu Latvijas pašvaldībām komercdarbības (valsts) atbalsta regulējuma piemērošanai uzņēmējdarbību veicinošo projektu īstenošanai, t.sk. ar Eiropas Savienības fondu 2014.-2020.gadam atbalstu, tādējādi nodrošinot pašvaldību kapacitātes celšanu, teritoriju attīstības plānošanas dokumentu ieviešanu, īstenojot uzņēmējdarbību veicinošos projektus teritoriju ekonomiskās specializācijas iedzīvināšanai

(8) Izstrādātais ziņojums paredzēts Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (VARAM), kā arī projektu sagatavošanā, vērtēšanā un ieviešanā iesaistītajām pusēm kā palīgmateriāls komercdarbības atbalsta nosacījumu korektai piemērošanai un izpratnei, izstrādājot, vērtējot un ieviešot projektus SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. ietvaros.

(9) Ziņojums primāri sniedz SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. ietvaros piemērojamā komercdarbības (valsts) atbalsta regulējuma analīzi. Papildus, izstrādājot un ieviešot projektus SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. ietvaros, jāievēro arī SAM ietvertos nosacījumus, kas definē ERAF finansējuma attiecināmību, kā arī citus piemērojamos nacionālos normatīvos aktus, piemēram, par pašvaldības īpašumā esošas mantas nomas tiesību izsoli, u.c.

(10) Ziņojumā ir ietverti jautājumi, kas aptver komercdarbības atbalstu raksturojošo pazīmju vispārēju skaidrošanu, kā arī specifisku komercdarbības atbalsta nosacījumu piemērošanas aspektu analīzi, ievērojot Eiropas Savienības (ES) tiesībās, t.sk. Eiropas Komisijas (EK) lēmumu praksē un ES tiesu spriedumos un nolēmumos sniegtos skaidrojumus un veikto ES tiesību normu un tiesību principu interpretāciju.

Dokumentā ieviesta visu paragrāfu numerācija viennozīmīgai atsauču izmantošanai. Paragrāfu numerācija nemaina dokumenta sadalījumu nodaļās nozīmi vai paša teksta nozīmi.

2. Problēmas apraksts

2.1. Darba mērķis un piemērošanas ietvars

(11) Pamata mērķis šim dokumentam, ņemot vērā VARAM izvirzītos problēmjautājumus, ir skaidrot specifiskus komercdarbības atbalsta piemērošanas aspektus SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. ietvaros plānoto projektu izstādei un ieviešanai, kā arī MK noteikumos par minēto SAM ieviešanu noteiktos komercdarbības atbalsta ierobežojumus.

(12) Papildus dokuments sniedz vispārēju komercdarbības (valsts) atbalstu raksturojošo pazīmju īsu apskatu, ko pašvaldības var izmantot kā vadlīnijas arī citu projektu (projekti ārpus SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2) īstenošanai.

2.2. Darba uzdevumi

(13) Darba uzdevumi ir:

1. Sagatavot ziņojumu par valsts atbalsta nosacījumu piemērošanu pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras projektiem 3.3.1. specifiskais atbalsta mērķis „Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām” un 5.6.2. specifiskais atbalsta mērķis „Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrētajām attīstības programmām” (Ziņojums).

2. Ziņojumā apskatīt (t.sk. analizēt, izvirzīt secinājumus) (A) citu valstu SAM 3.3.1 un SAM 5.6.2 līdzīgu programmu industriālo projektu un valsts atbalsta nosacījumu piemērošanas piemērus un (B) Eiropas Komisijas lēmumus vai spriedumus par valsts atbalsta piemērošanu, padziļināti analizējot šādus aspektus:

2.1. Ceļi un inženierkomunikācijas, kas beidzas pie viena lietotāja industriālās zonās, vai atrodas industriālā zonā ar dažiem komersantiem (ne-valsts atbalsta gadījumi);

2.2. Ēkas un teritorijas (atbilstoši Komisijas 2014. gada 17. jūnija Regulas (ES) Nr. 651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (EK Regula Nr. 651/2014) 56.panta nosacījumiem), papildus apskatot šādus gadījumus:

2.2.1. Iekārtas kā daļa no ēkas infrastruktūras, piemērojot EK Regulas Nr.651/2014 56.pantu,

2.2.2. Piestātņu, jahtu tūrisma infrastruktūra (jahtu, laivu, plostu piestātnes), kas nav ostu teritorija (nav ostas kā institūcijas, bet infrastruktūra var tikt iznomāta komersantam saimnieciskās darbības veikšanai), gadījumos, kad piemērojams EK Regulas Nr.651/2014 56.pants,

2.3. Tiesiskais regulējums un citi dokumenti

(14) Tiesiskais regulējums un citi dokumenti, kas ņemti vērā, izstrādājot ziņojumu:

1) Tiesiskais regulējums

a) Latvijas

- Komercdarbības atbalsta kontroles likums
- Būvniecības likums

- Publiskās personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums
- Publisko iepirkumu likums
- Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums
- Publiskās privātās partnerības likums
- Valsts pārvaldes iekārtas likums
- Ministru Kabineta 2015.gada 10.novembra noteikumi Nr.645 5.6.2. " Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 5.6.2. specifiskā atbalsta mērķa "Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrētajām attīstības programmām" īstenošanas noteikumi"
- Ministru Kabineta 2015.gada 13.oktobra noteikumi Nr.593 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.3.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām" īstenošanas noteikumi"
- Ministru kabineta 2010.gada 8.jūnija noteikumi Nr.515 „Noteikumi par publiskas personas mantas iznomāšanas kārtību, nomas maksas noteikšanas metodiku un nomas līguma tipveida nosacījumiem”
- Ministru kabineta 2007.gada 30.oktobra noteikumi Nr.735 „Noteikumi par publiskas personas zemes nomu”

b) Eiropas Savienības

- Līguma par Eiropas Savienības darbību 107.panta 1.punkts
- Eiropas Komisijas 2014. gada 17. jūnija Regula (ES) Nr.651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu
- Komisijas paziņojums par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107.panta 1.punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu
- Padomes 2015. gada 13. jūlija Regula (ES) Nr.2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (kodificēta redakcija)
- Eiropas Komisija EK Regulas (ES) .../. (XXX), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu, un Regulu (ES) Nr. 702/2014, ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu, projekts
- Eiropas Komisijas 04.02.2016 lēmums lietā SA.41935 - *Village renewal and infrastructure projects in rural areas*² (Vācija)
- Eiropas Komisijas 08.01.2016 lēmumu lietā SA.36019 - *Road infrastructure measures in the vicinity of a real estate project - Uplage*³ (Beļģija)
- Eiropas Komisijas 24.11.2015 lēmums lietā SA.42219 - *Refurbishment of the Schuhmacher-quay in the port of Maasholm*⁴ (Vācija)
- Eiropas Komisijas 21.08.2015 lēmumu lietā SA.39177 - *The intermodal development of the Port of Baja*⁵ (Ungārija)
- Eiropas Komisijas 29.04.2015 lēmums lietā SA.39403 - *Investment aid for Lauwersoog port*⁶ (Nīderlande)

² http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/258655/258655_1736190_80_2.pdf

³ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/255752/255752_1719143_191_4.pdf

⁴ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/260772/260772_1706942_87_2.pdf

⁵ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/256486/256486_1691770_114_2.pdf

- Eiropas Komisijas 15.10.2014 lēmums lietās SA.36558 un SA.38371 (Dānija) un SA.36662 (Zviedrija) - *State Aid granted to Øresundsbro Konsortiet*⁷
- Eiropas Komisijas 01.10.2014. lēmumu lietā SA.36147 - *Alleged infrastructure aid for Propapier PM2*⁸ (Vācija)
- Eiropas Komisijas 02.08.2002 lēmumu lietā C42/2001 - *Various measures and the State aid invested by Spain in 'Terra Mitica SA', a theme park near Benidorm (Alicante)*⁹ (Spānija)

2) Citi dokumenti vai palīgmateriāli

- Analītiskās vadlīnijas par valsts atbalstu infrastruktūrai (2016.gads)¹⁰
- Eiropas Revīzijas palātas 2016.gada 7.septembra īpašais ziņojums Nr.24/2016: jāpastiprina centieni, lai uzlabotu informētību par valsts atbalsta noteikumiem kohēzijas politikas jomā un panāktu atbilstību tiem, publicēts 2016.gada 4.oktobrī

2.4. Ziņojuma ierobežojumi

(15) Ziņojuma izstrādei netika saņemti konkrēti projekti, kas būtu izmantojami jautājumu analīzei un secinājumu izvirzīšanai. Padziļināta izpratne par VARAM Darba uzdevumā ietvertajiem problēmu jautājumiem (minēti 13.pagrāfā) gūta neformālās sarunās ar atsevišķu pašvaldību, VARAM, komercbanku, kā arī Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvjiem.

2.5. Ziņojuma struktūra

(16) Ziņojumā izskatīti jautājumi, ņemot vērā 13.pagrāfā minēto Darba uzdevumu jautājumus.

3. Komerddarbības (valsts) atbalsta nosacījumu piemērošanas aspektu analīze pašvaldību īstenotiem infrastruktūras projektiem

3.1. Komerddarbības atbalsta ierobežojumu piemērošanas ietvars

(17) Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 107.panta 1.punkta izpratnē par komerddarbības (valsts) atbalstu uzskatāms "jebkāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iesaīdo tirdzniecību starp dalībvalstīm".

(18) EK izpratne par komerddarbības atbalsta jēdzienu, kas definēts LESD 107.panta 1.punktā, sīkāk skaidrota Komisijas paziņojumā par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107.panta 1.punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu¹¹ (2016/C 262/01) (EK paziņojums par valsts atbalsta jēdzienu). Minētajā paziņojumā EK valsts atbalsta jēdzienu ir skaidrojusi, ņemot vērā EK lēmumu praksi un ES tiesu sniegto interpretāciju.

⁷ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/254292/254292_1594646_158_2.pdf

⁸ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/238104/238104_1604031_278_4.pdf

⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003D0227&from=EN>

¹⁰ Publicētas EK Konkurences Ģenerāldirektorāta mājas lapā, skatīt vietnē:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/notice_aid_en.html

¹¹ Publicēts ES Oficiālajā Vēstnesī 19.07.2016, C 262, 1.-50.lp.

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2016.262.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2016:262:TOC

Piezīme: Izvilkumi no EK paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu ir ņemti no dokumenta oficiālā tulkojuma latviešu valodā, kurš publicēts ES Oficiālajā Vēstnesī

(19) Latvijā, ievērojot LESD 107.panta 1.punktā noteikto, Komercdarbības atbalsta kontroles likuma 5.pants izdala četras komercdarbības atbalstu raksturojošas pazīmes. Šīs pazīmes sīkāk apskatītas 22., 24., 27. un 29. paragrāfā.

(20) SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. 19.1.1. apakšpunkta korektai piemērošanai, ir nepieciešams identificēt, vai plānotais projekts ir/ nav kvalificējams kā valsts atbalsts komercdarbībai.

(21) Būtiski norādīt, ka **visām četrām komercdarbības atbalstu raksturojošām pazīmēm**, kas apskatītas 22., 24., 27. un 29. paragrāfā, **jāizpildās vienlaikus, lai konkrētam projektam piešķirto finansējumu kvalificētu kā komercdarbības (valsts) atbalstu** LESD 107.panta 1.punkta/ Komercdarbības atbalsta kontroles likuma 5.panta izpratnē.

(22) **1.pazīme:** finansiālo palīdzību tieši vai pastarpināti sniedz no valsts, pašvaldības, Eiropas Savienības vai citiem publiskiem līdzekļiem, un valsts institūcijām ir kontrolējoša ietekme pār finanšu līdzekļiem

- Priekšrocības tieša vai netieša piešķiršana no valsts līdzekļiem [EK paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 47.-56. punkts]:

Par komercdarbības atbalstu atzīst tikai tādas priekšrocības, kuras tieši vai netieši piešķir no valsts līdzekļiem, ar valsts līdzekļiem saprotot visus publiskā sektora līdzekļus (valsts līdzekļus, reģionālo un vietējo pašvaldību līdzekļus).

Arī publiskā īpašumā esošu komercsabiedrību līdzekļi ir uzskatāmi par valsts līdzekļiem, ja valsts spēj ietekmēt kapitālsabiedrību pieņemtos lēmumus par šo līdzekļu izlietojumu.

Par valsts atbalstu var tikt atzīta arī līdzekļu piešķiršana publiskā īpašumā esošas komercsabiedrības grupas ietvaros, piem., ja mātes sabiedrība piešķir līdzekļus savām meitas sabiedrībām.

Valsts līdzekļi var tikt piešķirti dažādos veidos, piemēram:

- Tiešas valsts/ pašvaldību dotācijas
- Nodokļu un nodevu atvieglojumi (valsts/ pašvaldību noteikti)
- Valsts/ pašvaldības līdzekļu ieguldījums komercsabiedrības pamatkapitālā
- Valsts/ pašvaldības atteikšanās no dividendēm par ieguldīto kapitālu
- Valsts/ pašvaldības īpašumā esoša īpašuma pārdošana/ iznomāšana
- Bezprocentu vai samazinātu procentu aizdevums
- Valsts/ pašvaldības izsniegts galvojums
- Piekļuves piešķiršana valsts infrastruktūrai vai dabas resursiem, vai ekskluzīvu tiesību piešķiršana bez pienācīgas atlīdzības, kas atbilstu tirgus cenām
- ES fondu finansējuma piešķiršana, ja šos līdzekļus administrē Latvijas valsts vai pašvaldību institūcijas
- U.c.

- Pasākuma attiecināmība uz valsti [EK paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 39.-43. punkts]:

Pasākums (angļu val. measure) ir attiecināms uz valsti, ja priekšrocību piešķir publiskā iestāde vai jebkurš cits publisks vai privāts subjekts, kuru publiskā iestāde ir norīkojusi piešķirt priekšrocību.

Ja priekšrocību piešķir ar publiskā īpašumā esošas komercsabiedrības starpniecību, ir jānosaka, vai publiskās iestādes ir bijušas iesaistītas pasākuma apstiprināšanā.

Pasākuma attiecināmības uz valsti pazīmju piemēri:

- Komercsabiedrībai, kura iesaistīta atbalsta piešķiršanā, lēmuma pieņemšanā ir jāievēro publisko iestāžu prasības
- Publiskā īpašumā esošā komercsabiedrība ir integrēta publiskās administrācijas struktūrās
- Publiskās iestādes īsteno ciešu pārraudzību pār publiskā īpašumā esošas komercsabiedrības pārvaldību
- Citas pazīmes, kas liecina par publisku institūciju iesaisti konkrētu kapitālsabiedrības pasākumu īstenošanā

- Pasākuma attiecināmība uz valsti un pienākumi saskaņā ar ES tiesībām [EK paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 44.-46. punkts]:

Pasākums nav attiecināms uz valsti, ja valstij pienākums šādu pasākumu īstenot izriet no ES tiesībām un valstij nav nekāda rīcības brīvības.

Ja ES tiesībās ir atļauti konkrēti valsts pasākumi un dalībvalstīm ir rīcības brīvība, vai konkrētos pasākumus pieņemt vai nē; un, ja pieņemt - vai valstij ir rīcības brīvība noteikt šo pasākumu piemērošanas ietvaru, tad šāds pasākums ir attiecināms uz valsti.

- Valsts kontrolējošā ietekme pār līdzekļiem [EK paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 57.-60. punkts]:

Līdzekļu izcelsme nav būtiska, svarīgi, ka līdzekļi ir nonākuši valsts kontrolē, un publiskām iestādēm ir tiesības lemt par šādu līdzekļu piešķiršanu saņēmējam.

Subsīdijas, kuras finansē no parafiskāliem maksājumiem vai valsts noteiktām obligātām iemaksām, kuras pārvalda un iedala saskaņā ar valsts noteikumiem, ir uzskatāmas par valsts līdzekļu piešķiršanu.

ES (piem., struktūrfondu), Eiropas Investīciju bankas, Eiropas Investīciju fonda vai tādu starptautisko finanšu iestāžu kā Starptautiskais Valūtas fonds vai Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka līdzekļi ir uzskatāmi par valsts līdzekļiem tikai tad, ja valsts iestādēm ir rīcības brīvība noteikt šo līdzekļu izlietojumu (jo īpaši izvēlēties saņēmēju). Ja valsts iestādēm nav rīcības brīvība pār šādiem finanšu līdzekļiem, jo, piemēram, ES finansējumu centralizēti pārvalda ES iestādes, aģentūras, kopuzņēmumi vai citas struktūras, šāds finansējums nav uzskatāms par komercdarbības atbalstu.

(23) Komercdarbības atbalstu raksturojošā 1.pazīme (22.paragrāfs) izpildīsies visos gadījumos, kad projektu iesniegs finansējuma saņemšanai SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. ietvaros, jo SAM paredz publisko finansējumu no ERAF finansējuma, pašvaldības un valsts budžeta finansējuma. ERAF finansējuma gadījumā izpildās komercdarbības atbalstu raksturojošā 1.pazīme, jo Latvijas institūcijām ir tiesības lemt par šo līdzekļu piešķiršanu konkrētiem saņēmējiem.

(24) 2.pazīme: komercsabiedrība veic saimniecisko darbību un attiecībā uz saimniecisko darbību iegūt ekonomiskas priekšrocības, kādas tā nevarētu iegūt, ja komercdarbības atbalsts netiktu sniegts

- Saimnieciskās darbības jēdziens [EK paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 12.-16. punkts]:

Saimnieciskā darbība ir ikviena darbība, kas ietver preču un pakalpojumu piedāvāšanu tirgū.

Tas, vai konkrētajam pakalpojumam pastāv tirgus, ir atkarīgs no veida, kādā pakalpojums ir organizēts attiecīgajā dalībvalstī.

Ņemot vērā politisko izvēli vai ekonomiskās norises konkrētajā dalībvalstī, attiecīgā pakalpojuma kvalifikācija laika gaitā var mainīties (darbība, kas šobrīd nav saimnieciskā darbība, nākotnē par tādu var kļūt, un otrādi).

Neatkarīgi no ierobežojuma trešajām personām sniegt konkrētu pakalpojumu tirgū, konkrēta darbība var tikt uzskatīta par saimniecisku darbību, ja citi pakalpojuma sniedzēji vēlētos un spētu šo konkrēto pakalpojumu piedāvāt attiecīgajā tirgū.

- Valsts varas īstenošana [EK paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 17.-18. punkts]:

Subjektu var uzskatīt par tādu, kurš rīkojas, īstenojot valsts varu, ja attiecīgā darbība pieder pie valsts galvenajām funkcijām.

Darbības, kuras ir valsts varas prerogatīvu neatņemama sastāvdaļa, nav saimnieciskā darbība, izņemot, ja dalībvalsts ir nolēmusi ieviest tirgus mehānismus. Attiecīgās darbības ir, piemēram, šādas:

- a) Armijas vai policijas funkciju nodrošināšana
- c) Jūras satiksmes kontrole un drošība
- d) Vides piesārņojuma kontrole

- Priekšrocību jēdziens [EK paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 66.-72. punkts]:

Par priekšrocību ir atzīstams ikviens saimnieciskais labums, ko komersants nebūtu varējis gūt parastos tirgus apstākļos.

Priekšrocība pastāv, ja komersanta finansiālais stāvoklis uzlabojas tādas valsts iejaukšanās rezultātā, kuras nosacījumi atšķiras no parastajiem tirgus nosacījumiem, kas jāievēro jebkuram citam tirgus dalībniekam. Tā var būt ne tikai pozitīvu ekonomisko priekšrocību piešķiršana, bet arī saimnieciska rakstura izdevumu samazināšana (tiek samazinātas komersanta saimnieciskajai darbībai raksturīgās izmaksas).

- *Tirgus ekonomikas dalībnieka kritērijs [EK paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 73.-114. punkts]:*

Tirgus ekonomikas dalībnieka kritērija mērķis ir noteikt, vai valsts konkrētajā gadījumā ir piešķirusi komersantam priekšrocību, jo nav rīkojusies līdzvērtīgi kā rīkotos saprātīgs tirgus ekonomikas dalībnieks.

Piemērojot tirgus ekonomikas dalībnieka principu, neņem vērā publiskās varas politikas iemeslus, piem., sociālo vai reģionālo attīstību.

Novērtējums par to, vai valsts iejaukšanās atbilst tirgus nosacījumiem, ir jāveic ex ante (t.i., pirms pasākuma īstenošanas), ņemot vērā informāciju, kāda bija pieejama lēmuma pieņemšanas laikā.

Valsts/ pašvaldības institūcijas rīcība atbilstoši normāla tirgus dalībnieka principam, piemēram, ir, ja:

- *Kapitāla atdeve no ieguldītā kapitāla atbilst vidējam līmenim tirgū konkrētajā komercdarbības jomā*
- *Aizdevums/ galvojums izsniegts uz tirgus principiem*
- *Nekustamais īpašums pārdots/ iznomāts par tirgus cenu/ maksu*

(25) SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. ietvaros plānotiem projektiem komercdarbības atbalstu raksturojošā 2.pazīme (24.paragrāfs) visos gadījumos var neizpildīties. Šāda situācija iespējama, ja projekts paredz ieguldījumus ar valsts varas īstenošanu saistītu darbību nodrošināšanai (SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. 19.1.1.apakšpunktā minētie projekti). Piemērus situācijām, kurās plānotais projekts nekvalificējas kā valsts atbalsts komercdarbībai, jo neizpildās komercdarbības atbalstu raksturojošā 2.pazīme, skatīt 3.2.apakšnodaļā.

(26) SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. ietvaros plānotiem projektiem komercdarbības atbalstu raksturojošā 2.pazīme (24.paragrāfs) izpildās, ja projekts paredz ieguldījumus saimnieciskās darbības īstenošanā (SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. 19.1.2., 19.2.1., 19.2.2.apakšpunktos, kā arī 19.3.-19.5. apakšpunktos minētie projekti).

(27) 3.pazīme: finansiālā palīdzība neattiecas uz visām komercsabiedrībām vienādi, bet ir paredzēta komercsabiedrībām atkarībā no to lieluma, darbības veida vai atrašanās vietas, kā arī citiem diferencējošiem kritērijiem, vai arī ir paredzēta tikai konkrētai komercsabiedrībai

- *Selektivitāte [EK paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 117.-155. punkts]:*

Komercdarbības atbalsta tiesībās tiek nošķirta materiālā selektivitāte no reģionālās selektivitātes.

Materiālā selektivitāte nozīmē, ka pasākums noteiktā dalībvalstī attiecas tikai uz konkrētiem komersantiem vai konkrētām tautsaimniecības nozarēm, ko var konstatēt de jure vai de facto.

De jure selektivitāte izriet no valsts atbalsta piešķiršanai izvirzītiem juridiskiem kritērijiem (piem., atbalsts paredzēts noteikta lieluma komersantiem, konkrētā periodā reģistrētiem komersantiem, u.c.).

De facto selektivitāte izriet no dalībvalstu noteiktiem nosacījumiem vai šķēršļiem, kas konkrētiem komersantiem liedz iespēju izmantot attiecīgo pasākumu (piem., nodokļu atlaižu piemērošana vienīgi ieguldījumiem, kas pārsniedz noteiktu robežlielumu (izņemot nelielu robežlielumu), nodokļu administrācijas tiesības lemt par nodokļu pasākumu piemērošanu pēc saviem ieskatiem, jo atbalsta piešķiršanas kritēriji ir formulēti ļoti vispārīgi vai nenoteikti).

Atsauces sistēma ir etalons, pret kuru novērtē pasākuma selektivitāti. Kad atsauces sistēma ir noteikta, ir jānovērtē, vai konkrētais pasākums paredz atšķirīgu attieksmi pret atsevišķiem komersantiem, atkāpjoties no identificētās atsauces sistēmas.

Reģionālā selektivitāte nozīmē, ka pasākumi, kas piemērojami tikai atsevišķās dalībvalsts teritorijas daļās, ir selektīvi. Izņēmumi praksē līdz šim definēti attiecībā uz nodokļu pasākumiem, ņemot vērā dalībvalstī noteikto kompetenču sadalījumu lemt par piemērojamo nodokļu likmi reģionālā vai vietējā līmenī autonomi no dalībvalsts centrālās valdības.

(28) Komercdarbības atbalstu raksturojošā 3.pazīme (27.paragrāfs) SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. ietvaros īstenotiem projektiem izpildīsies vienmēr, jo uz atbalstu minēto SAM ietvaros var pretendēt ierobežots

pretendentu loks (SAM 3.3.1. 25. un 27.punkts, kā arī SAM 5.6.2. 24. un 27.punkts definē projektu pieteicēju un to sadarbības partneru loku, kuri SAM ietvaros var pretendēt uz publisko finansējumu).

(29) **4.pazīme: finansiālā palīdzība ietekmē tirdzniecību un izkropļo konkurenci Eiropas Savienības iekšējā tirgū**

- *Konkurences izkropļojumi [EK paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 187.-189. punkts]:*

Pasākums rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, ja tas var uzlabot saņēmēja konkurētspēju, salīdzinot ar citiem komersantiem, ar kuriem tas konkurē.

Saskaņā ar ES tiesu praksi konkurences kropļojumus konstatē ikvienā gadījumā, kad valsts piešķir finansiālu priekšrocību komersantam, kas darbojas liberalizētā nozarē, kurā pastāv vai varētu pastāvēt konkurence.

Konkurences kropļojuma iespēja ir izslēgta, ja:

- *Uz konkrēto pakalpojumu attiecas likumīgs monopols (noteikts saskaņā ar ES tiesībām)*
- *Likumīgs monopols izslēdz ne vien konkurenci attiecīgajā tirgū, bet arī konkurenci par šo tirgu - tas izslēdz jebkādu iespējamo konkurenci par attiecīgā pakalpojuma ekskluzīvā sniedzēja statusa iegūšanu*
- *Konkrētais pakalpojums nekonkurē ar citu pakalpojumu*
- *Ja pakalpojuma sniedzējs darbojas citā (ģeogrāfiskā vai pakalpojumu) tirgū, kurā pastāv brīva konkurence, ir novērsta šķērssubsidēšanas iespēja, t.i., ir jākārto atsevišķa grāmatvedības uzskaitē, izdevumi un ieņēmumi ir pienācīgi jāsadala, un jānodrošina, ka publiskais finansējums, kas piešķirts pakalpojumam, uz kuru attiecas likumīgais monopols, nerada priekšrocības citas saimnieciskās darbības veikšanai (uz kuru neattiecas likumīgs monopols)*

- *Ietekme uz tirdzniecību [EK paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 190.-198. punkts]:*

Publiskajam atbalstam jābūt tādām, kas iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm. Tirdzniecība starp dalībvalstīm var tikt ietekmēta, ja:

- *Dalībvalsts piešķirts atbalsts nostiprina kāda komersanta stāvokli attiecībā pret citiem konkurējošiem komersantiem ES iekšējā tirdzniecībā*
- *Subsīdija var apgrūtināt citu dalībvalstu komersantu ieiešanu tirgū, jo tiek uzturēts vai palielināts vietējais piedāvājums*
- *Subsīdija piešķirta komersantam, kurš sniedz vienīgi vietējus vai reģionālus pakalpojumus un nesniedz nekādus pakalpojumus ārpus tā mītnes valsts, bet šo pakalpojumu varētu sniegt citu dalībvalstu komersanti, pie nosacījuma, ka šāda iespēja nav tikai tīri hipotētiska*
- *Ja publiskā atbalsta saņēmējs visu savu produkciju vai tās lielāko daļu eksportē ārpus ES, tad ietekme uz tirdzniecību var būt netieša*

(30) **SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. ietvaros plānotiem projektiem komercdarbības atbalstu raksturojošā 4.pazīme (29.paragrāfs), visticamāk, izpildīsies visos projektos, kas saistīti ar saimnieciskās darbības veikšanu (SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. 19.1.2., 19.2.1., 19.2.2.apakšpunktos, kā arī 19.3.-19.5. apakšpunktos minētie projekti).** Piemērus pazīmēm, kurām izpildoties projekts varētu nekvalificēties kā komercdarbības atbalsta projekts, jo neizpildās projektiem komercdarbības atbalstu raksturojošā 4.pazīme, skatīt 3.3. apakšnodaļā.

3.2. Ieguldījumi ceļos un inženierkomunikācijās

3.2.1. Analizējamā jautājuma ietvars

(31) Saskaņā ar Darba uzdevumu (skatīt 13.parakrāfu, 2.2.apakšnodaļas 2.1.apakšpunkts) šajā apakšnodaļā tiks analizēta komercdarbības atbalsta regulējuma nosacījumu piemērošana plānotiem ieguldījumiem ceļos un inženierkomunikācijās, akcentējot situācijas, kad ceļi un inženierkomunikācijas beidzas pie viena lietotāja, kurš darbojas industriālajā zonā, vai arī pie industriālās zonas, kurā darbojas vai varētu darboties vairāki komersanti.

3.2.2. ES tiesiskā regulējuma un prakses analīze

(32) Paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 220.punktā ir noteikts, ka autoceļi, kas bez maksas nodoti sabiedriskā lietošanā, ir vispārēja infrastruktūra, un uz to publisko finansēšanu komercdarbības (valsts) atbalsta noteikumi neattiecas. Izņēmums ir gadījumi, kad ceļi ir specifiski radīti, lai sniegtu priekšrocības vienam vai vairākiem specifiskiem lietotājiem (mērķorientēti ceļi). Saskaņā ar EK Regulas Nr.651/2014 2.panta 33.apakšpunktā sniegto definējumu "mērķorientēta infrastruktūra" ir infrastruktūra, kas izbūvēta iepriekš nosakāmam/-iem komersantam/-iem un pielāgota tā/to vajadzībām.

(33) Tāpat uz autoceļu, kas nodrošina savienojumus ar komerciāli izmantojamu zemi, izbūves finansēšanu neattiecas valsts atbalsta noteikumi, ja nepastāv tieša konkurence starp infrastruktūrām (piem., divi paralēli maksas autoceļi nenodrošina savstarpēji aizstājamus pakalpojumus) un šādu ceļu finansēšana neietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm (piem., tunelis starp divām dalībvalstīm konkurē ar prāmi) [Paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 211. un 220.punkts, 326.zemsvītras atsauce].

(34) 33.parakrāfā pieminētā situācija, t.i. konkurence starp prāmja pārvadājumu satiksmi un autoceļa/dzelzceļa satiksmi, izmantojot tiltu/ tuneli situācijā, kad dažādi transporta līdzekļi un satiksmes ceļi nodrošina līdzvērtīgus un savstarpēji aizvietojamus transporta savienojumus divu ES dalībvalstu starpā, aprakstīta EK lēmumā apvienotajās valsts atbalsta lietās Nr.SA.36558, SA.38371 un SA.36662 (minētais EK lēmums adresēts divām ES dalībvalstīm - Dānijai un Zviedrijai) par atbalstu *Øresundsbro Konsortiet*.

(35) EK lēmums *Øresundsbro Konsortiet* lietā fiksē (EK lēmuma 20.-31.punkts), ka saskaņā ar starpvalstu noslēgtu līgumu Dānija un Zviedrija izveidoja konsorciju, lai uzbūvētu un apsaimniekotu *Øresund* savienojumu (*Øresund Fixed Link*) starp abām valstīm. Infrastruktūru veido 16 km garš tilts, kurš daļēji veidots arī kā tunelis, lai nodrošinātu ceļu un dzelzceļa satiksmi starp Dāniju un Zviedriju. *Øresundsbro Konsortiet* pēc infrastruktūras izbūvēšanas ir infrastruktūras īpašnieks un par tilta/ tuneļa izmantošanu tā lietotājiem ir jāmaksā.

(36) Papildus, Dānijas un Zviedrijas noslēgtais starpvalstu līgums paredzēja abu valstu pienākumu izbūvēt nepieciešamos ceļu un dzelzceļa savienojumus ar *Øresund Fixed Link* (EK lēmuma 35.-36.punkts).

(37) Vizuāli infrastruktūru, kuru aptver EK lēmums *Øresundsbro Konsortiet* lietā, skatīt Attēlā Nr.1, Attēlā Nr.2, Attēlā Nr.3 un Attēlā Nr.4

Attēls Nr.1: Øresund Fixed Link vizuāli

Attēls Nr.2: Dzelzceļa savienojums ar Øresund Fixed Link vizuāli

Attēls Nr.3: Ceļu savienojums ar Øresund Fixed Link vizuāli

Attēls Nr.4: Øresund Fixed Link vizuāli kartē

(38) Saskaņā ar EK lēmumu, Øresund savienojumu (*Øresund Fixed Link*) infrastruktūras būvniecība un uzturēšana ir uzskatāma par saimniecisku darbību, jo tās īpašnieks un apsaimniekotājs - *Øresundsbro Konsortiet* - sniedz transporta pakalpojumus Øresund savienojumā (*Øresund Fixed Link*) par samaksu. Šajā tirgū *Øresundsbro Konsortiet* konkurē ar citiem transporta pārvadājumu veidiem un ar citiem transporta pakalpojumu sniedzējiem, piemēram, prāmju satiksmi (EK lēmuma 67.-72.punkts).

(39) Savukārt, ar *Øresund Fixed Link* nepieciešamo ceļu un dzelzceļa savienojumu izbūvi gan Zviedrijas, gan Dānijas pusē EK savā lēmumā atzina par ieguldījumiem, kas saistīti ar valsts politikas nodrošināšanu. EK savā lēmumā publisko finansējumu, kas bija paredzēts dzelzceļa un ceļu savienojumu izbūvei, neatzina par komercdarbības (valsts) atbalstu. (EK lēmuma 81.punkts.)

(40) Dānijā un Zviedrijā ceļus un dzelzceļa infrastruktūru nodrošina un finansē valsts kā publiskās varas funkciju. Nevienā no abām minētajām valstīm sauszemes transporta infrastruktūru nefinansē un neapsaimnieko (ne daļēji, ne pilnībā) privāti komersanti. Nacionālā sauszemes transporta tīkla nodrošināšanas funkcija, kā publiskās varas funkcija, ir publisko institūciju kompetencē. (EK lēmuma 73.-74.punkts.)

(41) EK savā lēmumā atzīmē, ka abās valstīs (gan Dānijā, gan Zviedrijā) izbūvētie savienojošie ceļi ir izmantojami bez maksas, līdzīgi kā jebkurš cits autoceļš šajās valstīs. Savukārt, savienojošā dzelzceļa infrastruktūra katrā no valstīm ir nodota valsts nacionālās nozīmes dzelzceļa tīkla infrastruktūras apsaimniekotājam. Gan ceļu, gan dzelzceļa savienojošā infrastruktūra veido daļu no Dānijas un Zviedrijas vispārējās transporta infrastruktūras. (EK lēmuma 75.-80.punkts.)

(42) Komercdarbības atbalsta nosacījumu piemērošanas skaidrojumi autoceļu izbūvei, kas nodrošina savienojumus ar komerciāli izmantojamu zemi, papildus skatāmi EK lēmumu praksē.

(43) EK lēmums lietā Nr. C42/2001 (*Terra Mitica*, Spānija) aptver publisko iestāžu veiktos ieguldījumus ceļos - aptver ceļu CV-70, A7, citus ceļus, kas savieno *Benidormu* ar teritoriju *Terra Mitica* tuvumā, kā arī citus ceļus iebraukšanai *Benidormā* (EK lēmuma 22.punkta b) apakšpunkts).

(44) EK lēmums *Terra Mitica* lietā fiksē, ka:

- Ceļu būvniecības darbi bija veikti vēl pirms 'Terra Mitica SA' sāka savu darbību izbūvētās infrastruktūras tiešā tuvumā,
- No izbūvētās infrastruktūras labumu gūs sabiedrība kopumā, lai arī satiksmes pieaugums reģionā ir radies tieši atrakciju parka dēļ,
- Visu infrastruktūru parka ietvaros 'Terra Mitica SA' finansēja no saviem resursiem,

līdz ar to EK savā lēmumā atzina, ka infrastruktūras finansēšana (kas ietver ceļus) nav uzskatāma par komercdarbības atbalstu (EK lēmuma 64.-66.punkts).

(45) Vizuāli ceļus, kurus aptver EK lēmums *Terra Mitica* lietā, skatīt Attēlā Nr.5 un Attēlā Nr.6.

Attēls Nr.5: Autoceļu vizuāls izvietojums un tuvumā esošie saimnieciskās darbības objekti

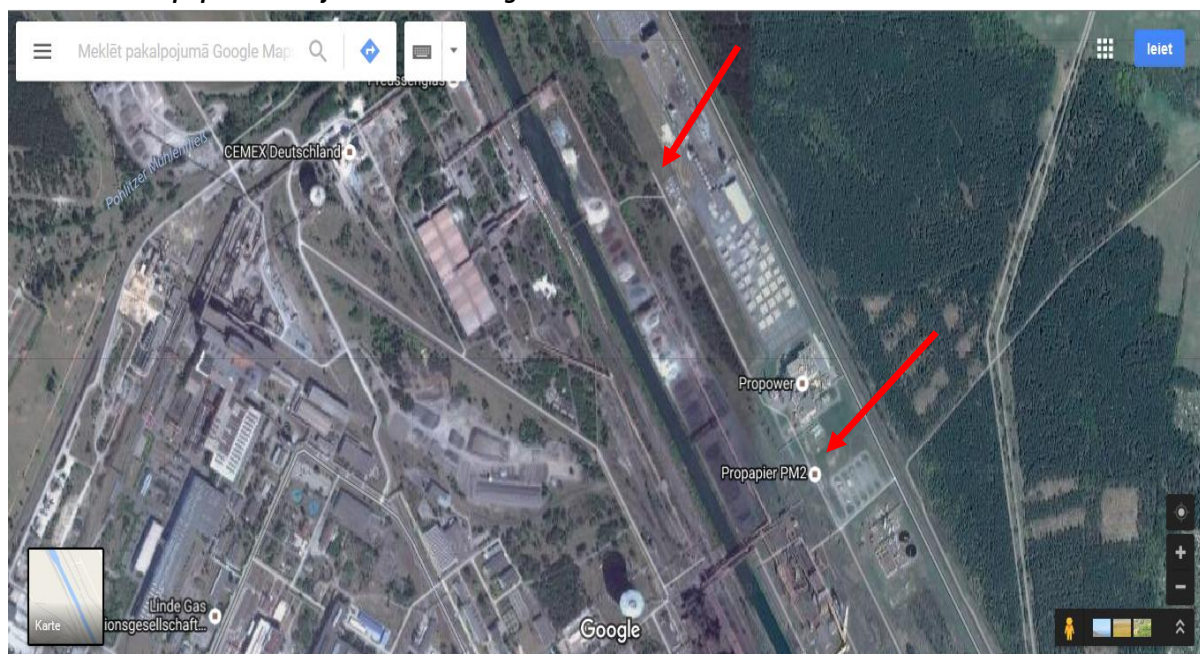
Attēls Nr.6: Autoceļu vizuāls izvietojums un sasaiste ar Benidorm pilsētu

(46) Savukārt, EK lēmums lietā SA.36147 (*Propapier*, Vācija) aptver jauna autoceļa izbūvi, lai savienotu *Propapier* industriālo teritoriju ar autoceļu B-112. Saskaņā ar lietā sniegto izklāstu, par publiskajiem resursiem izbūvētais ceļš ir ceļš, kurš ir publiski pieejams un var kalpot arī citiem komersantiem, nevis tikai *Propapier* (EK lēmuma 28.punkts).

(47) Vizuāli *Propapier* un ceļa, kas iet gar komersantu, izvietojumu skatīt Attēlā Nr.7.

Attēls Nr.7: *Propapier* izvietojums vizuāli Google kartē

(48) Attēlā Nr.7 redzams, ka ceļš, kurš iet gar *Propapier*, vienā ceļa galā beidzas pie dzelzceļa sliežu ceļa vai vienkārši apraujas bez savienojuma. Sūdzības iesniedzējs *Propapier* lietā argumentēja, ka izbūvētais ceļš beidzas dažus soļus aiz *Propapier* ražotnes un ka neesot potenciālu plānu šo ceļu tālāk pagarināt (EK lēmuma 51.punkts).

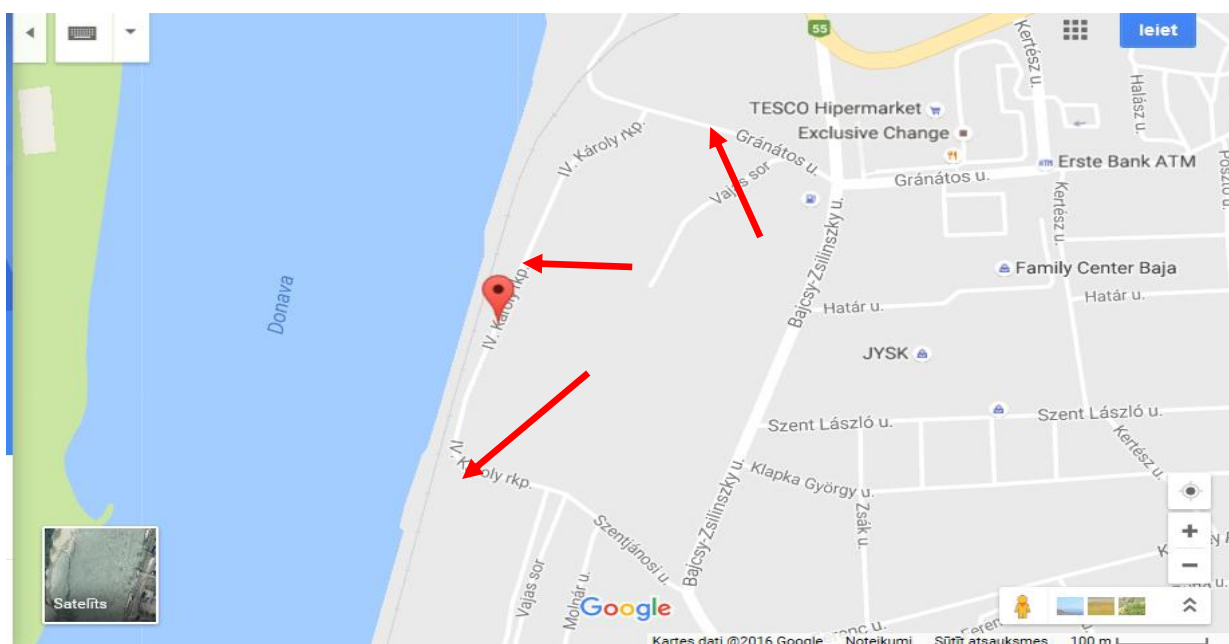
(49) Neskatoties uz sūdzības iesniedzēja argumentiem, EK lēmums *Propapier* lietā (EK lēmuma 152., 153.punkts) fiksē, ka jaunais ceļš ir publisks ceļš, kura izbūve veido daļu no industriālās teritorijas kopējās attīstības, kura bija plānota 1993.gadā, krietnu laiku vēl pirms *Propapier* plāniem veidot savu ražotni konkrētajā teritorijā. EK savā lēmumā fiksē, ka ceļš nebeidzas dažus metrus aiz *Propapier*, bet gan savieno patreizējo Oder-Spree-kanāla industriālo teritoriju un tās iespējamās paplašināšanās teritorijas ziemeļu virzienā ar autoceļu B-112, kura pēdējā daļa pabeigta 2013.gadā. EK savā lēmumā atzina, ka jaunizbūvētais ceļš nav mērķorientēts tikai *Propapier* interesēm un EK ieskatā ceļa izbūves finansēšana nav pakļauta komercdarbības atbalsta ierobežojumiem, jo jaunais ceļš paredz iespējas tālāk attīstīt industriālo teritoriju *Propapier* ražotnes tuvumā un šajā teritorijā nākotnē var uzsākt savu saimniecisko darbību arī citi komersanti.

(50) EK lēmums lietā SA.39177 (*Baja* osta, Ungārija) aptver *Gránátos* ielas esošā ceļa seguma rekonstrukciju un jaunas ielas (*IV. Károli* iela) būvniecību (EK lēmuma 7.punkta 1.apakšpunkts).

(51) *Baja* ostas lēmums (EK lēmuma 42.-44.punkts) fiksē, ka izbūvētais jaunais ceļš un rekonstruētais ceļš atrodas tiešā *Baja* ostas tuvumā. Tai pat laikā EK norādīja, ka ceļa izbūves sasaiste ar citām plānotajām ieguldījumu aktivitātēm *Baja* ostā nemaina ceļu izbūves finansēšanas publisko raksturu. Ungārijas institūcijas bija norādījušas, ka izbūvētie ceļi ir publiskās lietošanas ceļi, kuri būs pieejami sabiedrībai kopumā bez maksas un piekļūt šiem ceļiem varēs ne tikai ostas lietotāji. Papildus Ungārijas institūcijas bija norādījušas, ka projekta ietvaros finansētie ceļi veidos daļu no *Baja* pilsētas publisko ceļu tīkla, par kuru uzturēšanu atbildīga būs *Baja* pašvaldība. Ņemot vērā minēto, EK savā lēmumā atzina, ka publisko ceļu tīkla izbūves finansēšana *Baja* ostas tiešā tuvumā nav kvalificējama kā komercdarbības atbalsts.

(52) Vizuāli ceļus, kurus aptver EK lēmums *Baja* ostas lietā, skatīt Attēlā Nr.8, Attēlā Nr.9, Attēlā Nr.10 un Attēlā Nr.11.

Attēls Nr.8: Gránátos iela un IV. Károli iela vizuāli Google kartē

Attēls Nr.9: Gránátos iela vizuāli Google kartē (satelīta attēls)

Attēls Nr.10: IV. Károly iela vizuāli Google kartē (ar Bajas ostas izvietojumu)

Attēls Nr.11: IV. Károly iela vizuāli Google kartē (satelīta attēls ar Bajas ostas izvietojumu)

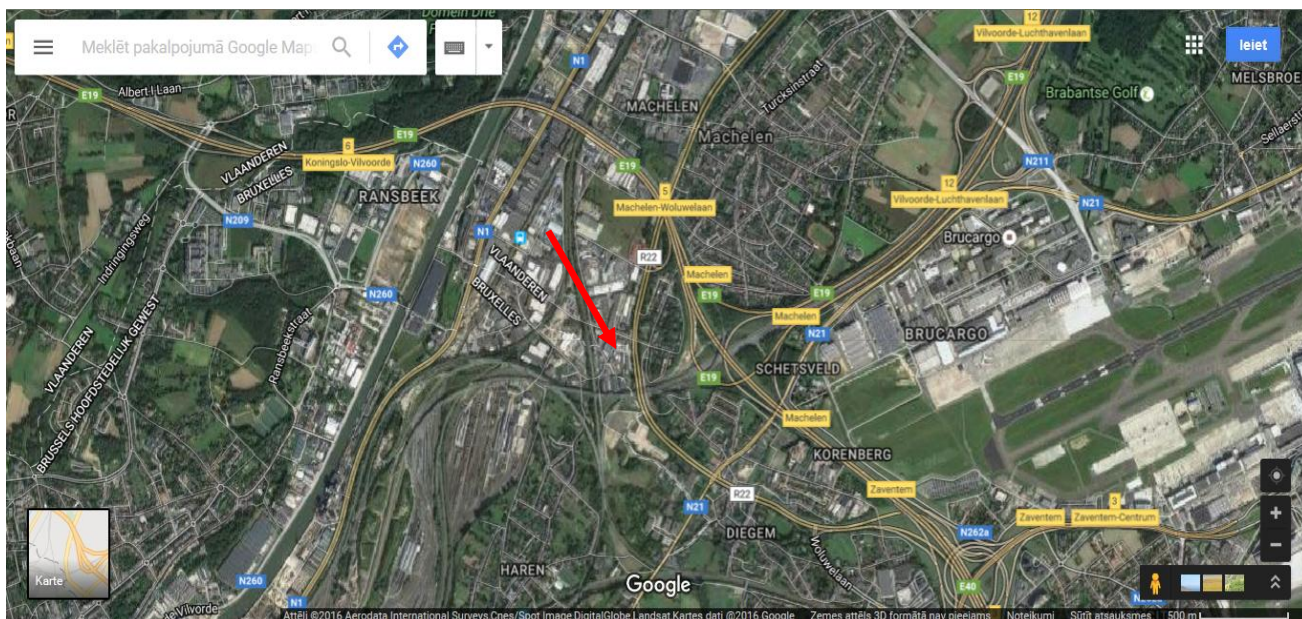

(53) Kā redzams no *Google* karšu attēliem, jo īpaši Attēlā Nr.9 un Attēlā Nr.10, ielas, kuras aptver *Baja* ostas lēmums, praktiski tiek izmantotas tikai *Baja* ostas saimnieciskās darbības nodrošināšanai. Kā minēts dokumenta 51.pagrāfā, EK savā lēmumā norādīja, ka ceļa izbūves sasaiste ar citām plānotajām ieguldījumu aktivitātēm *Baja* ostā, nemaina ceļu izbūves finansēšanas publisko raksturu. EK ieskatā, tikai tāpēc, ka publiskās iestādes savieno ceļu posmus ar privātiem objektiem, pēc savas būtības nepadara šos savienojšos punktus par saimnieciskiem.

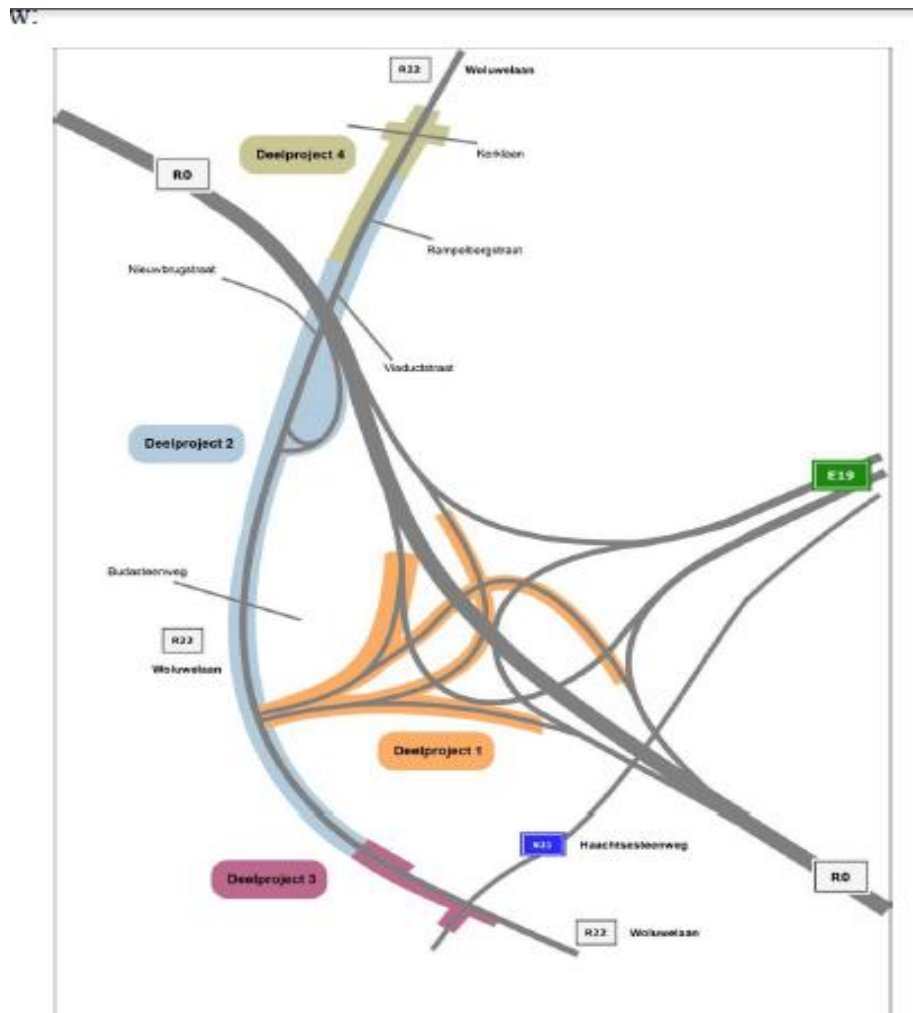
(54) 53.pagrāfā minēto apstiprina arī EK lēmums lietā SA.41935 (Bavārija, Vācija), kas aptver Vācijas Federatīvās Republikas Bavārijas zemes pašvaldību plānotos atbalsta pasākumus, lai savienotu publiskās un privātās teritorijas, ņemot vērā veiktos ieguldījumus publiskajās teritorijās. EK savā lēmumā atzina, ka izbūvētie savienojumi ir tādi, kas kalpo kopējām sabiedrības interesēm (EK lēmuma 11., 39., 40., 41.un 42.punkts).

(55) EK lēmums lietā SA.36019 (*Uplace*, Beļģija) aptver ieguldījumus satiksmes infrastruktūrā starp *Woluwelaan* (R22) un *Briseles ringa* ceļu (R0) (Brisele, Beļģija) (Attēls Nr.12 un Attēls Nr.13). Infrastruktūras attīstības projektu un tā izvietojumu pret ceļiem, ko aptver EK lēmums, skatīt Attēlā Nr.14 un Attēlā Nr.15.

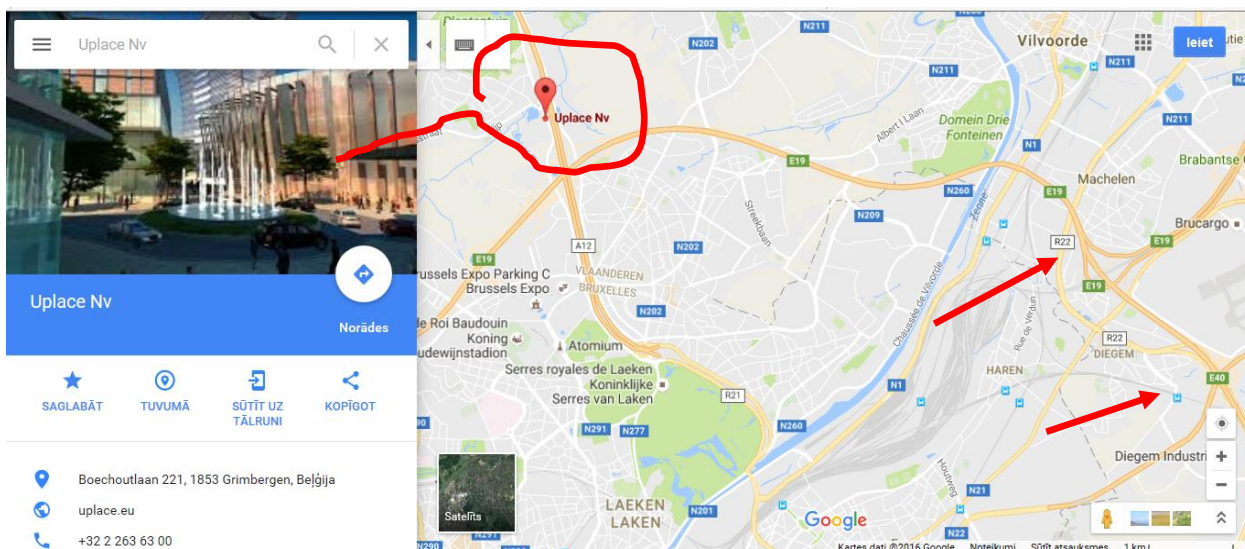
Attēls Nr.12: Vilvoorde-Machelen pārbūves teritorija vizuāli google kartē (satelīta attēls)

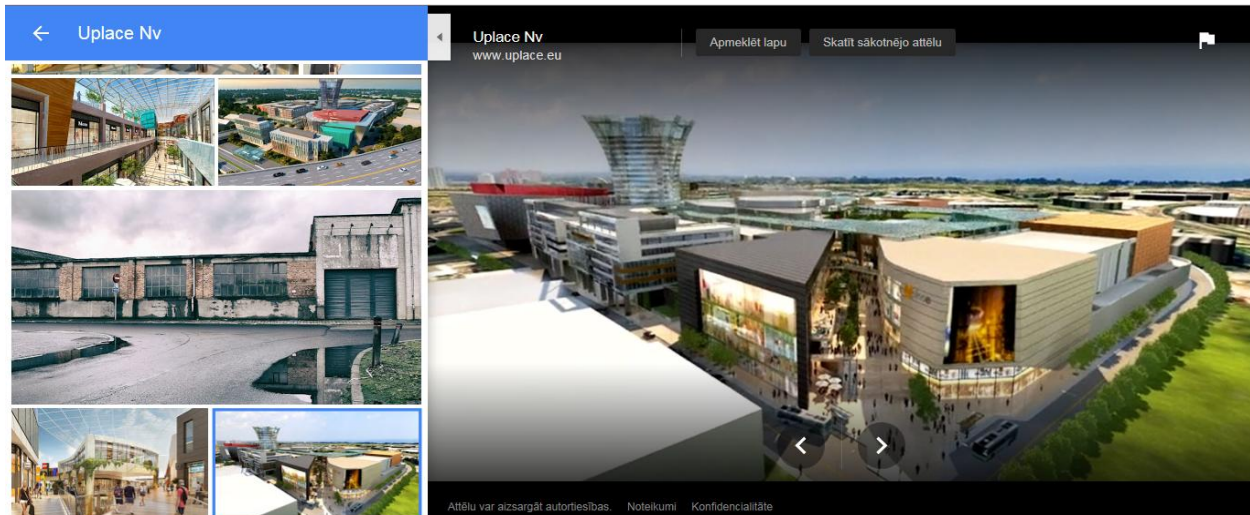
Attēls 13: Ieguldījums transporta infrastruktūrā vizuāli

Attēls Nr.14: Uplace attīstības projekta un transporta tīkla ieguldījumu projekta izvietojums vizuāli kartē

Attēls Nr.15: Uplace projekts vizuāli

(56) *Uplace* lēmums (EK lēmuma 7., 8., 10.-17., 22., 25.-30., 37.-39.punkts) fiksē, ka no ceļu izbūves labumu gūs ne tikai *Uplase* (kompānijas, kuras veido nekustamo īpašumu grupu un kuras nodarbojas ar tirdzniecības centru un industriālo ēku būvniecību). Ceļu savienojumi ir vispārēja rakstura un to lietošana ir bez maksas. EK savā lēmumā uzsver, ka ceļu tīkls, kas tiek veidots atbilstoši valsts vai pašvaldības funkcijām un nav komerciāli izmantots, principāli nav uzskatāms par valsts atbalstu (EK lēmuma 36.punkts).

(57) Tai pat laikā, daļa infrastruktūras, kas sniedz tiešu piekļuvi *Uplace* teritorijai, bet vienlaikus ir brīvi pieejama ikvienam, mobilitātes īstenošanas līgumā (angliski saīsināti - *MIC*) ir klasificēta kā 'projekta-specifiska' ceļu infrastruktūra. *Uplace* lēmums fiksē, ka Beļģijā nav vispārēji piemērojams tiesiskais regulējums, kas teritoriju attīstītājiem uzliktu par pienākumu segt izdevumus, kas saistīti ar publiskās infrastruktūras izbūvi, bet konkrētajā gadījumā šādi pienākumi tika definēti *MIC*. Līdz ar to *Uplace*, publiskos ceļus, kas *MIC* kvalificēti kā 'projekta-specifiski', kā arī ceļus *Uplace* projekta teritorijā finansēs no saviem resursiem. (EK lēmuma 11., 13., 14., 16.-21., 29., 38.-47.punkts.)

(58) 50.pagrāfā pieminētais EK lēmums lietā SA.39177 (*Baja* osta, Ungārija) kopā ar ieguldījumiem *Gránátos* ielas esošā ceļa seguma rekonstrukciju un jaunas ielas (*IV. Károli* iela) būvniecību paredz arī ieguldījums stāvlaukumā (EK lēmuma 7.punkta 1.apakšpunkts). Tāpat ieguldījumus stāvlaukumā aptver 46.pagrāfā pieminētais EK lēmums lietā SA.36147 (*Propapier*, Vācija). Abos pieminētajos lēmumos EK atzina, ka ieguldījumi stāvlaukumos nav pakļauti komercdarbības atbalsta ierobežojumiem.

(59) *Baja* ostas lēmumā EK stāvlaukumu analīzi nav papildus atdalījusi no vērtējuma un secinājumiem, kas izdarīti par ieguldījumiem ceļos (51.pagrāfs). Ne EK lēmums, ne arī Attēls Nr. 5, Attēls Nr.6 vai Attēls Nr.7 nesniedz priekšstatu par stāvlaukumu atrašanās vietu.

(60) *Propapier* lēmumā, savukārt, EK ir atsevišķi analizējusi ieguldījumus stāvlaukumā. Saskaņā ar EK lēmumu *Propapier* lietā (EK lēmuma 27., 149.-151.punkts) fiksē, ka, ja automašīnu stāvlaukums nav izbūvēts konkrēta komersanta interesēs, bet gan veido daļu no pašvaldības ekonomiskās attīstības vai teritorijas attīstības plāna īstenošanas, un ja tuvumā esošajiem komersantiem ir pašiem savas autostāvvietas ar pietiekamu kapacitāti komersanta automašīnu novietošanai, tad konkrētais automašīnu stāvlaukums nav atzīstams par tādu, kas izbūvēts konkrēta saimnieciskās darbības veicēja interesēs, līdz ar to nav kvalificējams kā komercdarbības atbalsts.

(61) Jautājumā par inženierkomunikāciju izbūvi saimnieciskās darbības teritorijas tiešā tuvumā ir izmantojams 43.paragrāfā minētais EK lēmums *Terra Mitica* lietā. Minētais lēmums aptver ieguldījumus tādās inženierkomunikāciju infrastruktūrā kā elektrība, gāze, ūdenssaimniecība un telekomunikācijas.

(62) EK lēmums *Terra Mitica* lietā (EK lēmuma 22.punkta c) apakšpunkts, 64., 65. un 66.punkts) fiksē, ka *Terra Mitica* ieguldījumus infrastruktūrā parka teritorijas iekšienē ir finansējusi no saviem resursiem visus ieguldījumus, t.sk. savienojumus ar vispārējo elektroenerģijas, gāzes, ūdenssaimniecības un telekomunikāciju infrastruktūru. Spānijas iestādes EK iesniedza detalizētus skaidrojumus par to, ka no publiskajiem resursiem finansētā infrastruktūra, kas aptver elektrības, gāzes, ūdenssaimniecības un telekomunikāciju infrastruktūru, ir nepieciešama ikvienam konkrētās teritorijas rezidentam (gan privātai, gan juridiskai personai), lai arī infrastruktūras izmantošanas kapacitāte ir palielinājusies tieši *Terra Mitica* darbības rezultātā.

(63) Saskaņā ar EK lēmumu *Terra Mitica* lietā, no publiskajiem finanšu resursiem veiktie ieguldījumi inženierkomunikācijās aptvēra sekojošo:

- Elektroenerģijas infrastruktūra: *Terra Mitica* pārstrukturēja elektroenerģijas padevi kopā ar komersantu, kas pārvalda augstspriegumu tīklu "*Red Electrica Española SA*", un komersantu, kam pieder elektrotīkli "*Iberdrola*"; Minētie elektrotīkli savieno tuvējo ciematu un pilsētu apakšstacijas, līdz ar ieguldījumi šajā jomā ietekmē visus lietotājus;
- Gāzes infrastruktūra: Ārpus *Terra Mitica* parka ir uzstādītas divas gāzes tvertnes, iztvaikotājs un katls;
- Ūdens infrastruktūra: Izveidots tīkls mežu ugunsgrēku apdraudētajās zonās, kā arī izbūvēti cauruļvadi ūdens apgādei un notekūdeņu novadīšanai; Papildus uzbūvētas attīrīšanas iekārtas;
- Telekomunikāciju infrastruktūra: Infrastruktūra jau bija izbūvēta pirms zemes izmantošanas un infrastruktūras plāna,

līdz ar to EK savā lēmumā atzina, ka publiskais finansējums iepriekš uzskaitītajā infrastruktūrā nav uzskatāms par komercdarbības atbalstu (EK lēmuma 64.-66.punkts).

3.2.3. Secinājumi

(64) Valsts un pašvaldību institūcijām ir rīcības brīvība attīstīt tās publisko infrastruktūru (t.sk. nepieciešamās inženierkomunikācijas). Primāri, ievērojot nacionālo tiesisko regulējumu, ir nepieciešams identificēt, kura kompetencē, saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem, ir finansēt konkrētās infrastruktūras izveides izmaksas. Valsts/ pašvaldības pienākumos var ietilpt attīstīt visu piekļuves infrastruktūru, ja vien tā netiek veidota tā, lai atbilstu tikai konkrētu, iepriekš identificējamu komersantu interesēm (mērķorientēta infrastruktūra).

(65) EK savā lēmumu praksē sabiedrības intereses skata plašāk, ar to saprotot, piem., apmeklētāju skaita pieaugumu, teritorijas vispārēju ekonomisko attīstību, jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu konkrētajā teritorijā, ņemot vērā publiskās infrastruktūras attīstību.

(66) Ņemot vērā EK lēmumu praksi (skatīt 48. un 49.paragrāfu, kā arī Attēlu Nr.7) nav iespējams izdarīt viennozīmīgu secinājumu, ka EK ieskatā ceļš, kurš nav caurbraucams kopumā, automātiski ir uzskatāms par mērķorientētu infrastruktūru, ja var pierādīt, ka ceļa posms var kalpot potenciāli arī citiem komersantiem, kuri nākotnē varētu uzsākt savu saimniecisko darbību teritorijā, kura atrodas izbūvētā ceļa tuvumā.

(67) Lai izdarītu secinājumus par komercdarbības atbalsta ierobežojumu piemērošanas nepieciešamību, katrs gadījums ir analizējams individuāli. Tai pat laikā EK lēmumu prakse parāda, ka publiskā īpašumā esošas ielas izbeigšanās netālu aiz komersanta teritorijas (skatīt Attēlu Nr.7), vai caurbraucamas (savienojošas) ielas izmantošana tikai ostas kravas transporta vajadzībām (skatīt Attēlu Nr.9 un Attēlu Nr.10) nepadara ielu par tādu, kurai ir saimniecisks raksturs. Ja iela ir bijusi, joprojām ir un arī turpmāk paliks publiskās lietošanas iela, kuru brīvi bez maksas var izmantot jebkurš sabiedrības pārstāvis (iespējams, ka tikai hipotētiski, jo praksē

šādai iespējai ir maza ticamība), ieguldījumi šādas ielas izbūvē vai atjaunošanā, saskaņā ar EK lēmumu praksi, nav pakļauti komercdarbības atbalsta ierobežojumiem.

(68) Pazīmes, kuras vērtējamas, lai izdarītu secinājumus, vai ieguldījumi ceļu infrastruktūrā ir/nav kvalificējami kā komercdarbības (valsts) atbalsts:

(VARAM piezīme: Zemāk minētos aspektus analizē projekta iesnieguma veidlapas 1.3.punktā "Problēmas un risinājuma apraksts, t.sk. mērķa grupu problēmu un risinājuma apraksts", lai pamatotu, vai projektā paredzētajai satiksmes infrastruktūrai ir/nav piemērojami valsts atbalsta nosacījumi), un izmanto arī aprakstot noteiktus kritērijus/pazīmes, pēc kuriem projekta iesniedzējs ir vadījies (un vadīsies), lai identificētu, ka projektā paredzētajai satiksmes infrastruktūrai ir/nav piemērojami valsts atbalsta nosacījumi)

- **Ceļš izbūvēts vai atjaunots atbilstoši valsts/ pašvaldības teritoriālajam plānojumam, kuru apstiprinājušas kompetentās publiskās institūcijas;**
- **Publisks ceļš, t.i., ceļš ir valsts/ pašvaldības īpašumā, valsts/ pašvaldība ir atbildīga par tā uzturēšanu, atjaunošanu (jauna ceļa gadījumā - paredzēts ceļu reģistrēt autoceļu reģistrā kā valsts/ pašvaldības ceļu);**
- **Par ceļa lietošanu netiek iekasēta maksa, ceļš ir brīvi pieejams jebkuram sabiedrības loceklim;**
- **Ieguldījumi ceļa infrastruktūrā ir pamatoti ar nepieciešamību novērst kravas transporta avāriju riskus, kas kopumā var pozitīvi ietekmēt satiksmes drošību konkrētajā teritorijā;**
- **Ceļš netiek pielāgots konkrēta komersanta biznesa specifikai, piem., ceļa tehniskais risinājums ir tāds pats kā citam ceļam, pa kuru paredzēta kravu plūsma; u.tml.**

3.3. Ieguldījumi ražošanas ēkās un teritorijās

3.3.1. Analizējamā jautājuma ietvars

(69) Saskaņā ar Darba uzdevumu (skatīt 13.pagrāfu, 2.2.apakšnodaļas 2.2.1. un 2.2.2.apakšpunkti) šajā nodaļā tiks analizēti EK Regulas Nr.651/2014 56.panta piemērošanas aspekti ieguldījumiem ražošanas teritorijās, ražošanās ēkās un iekārtās, kas veido daļu no ēkas infrastruktūras, kā arī ieguldījumiem piestātņu, jahtu tūrisma infrastruktūrā (jahtu, laivu, plostu piestātnes), kas nav ostu teritorijā, bet infrastruktūra var tikt iznomāta komersantam saimnieciskās darbības veikšanai.

(70) Analizējamais jautājums par ieguldījumiem ēkās un teritorijās ir dalāms divās daļās un katrs no tālāk minētajiem jautājumiem izskatāms atsevišķi:

- a) Ieguldījumi iekārtās, kas veido daļu no ēkas infrastruktūras; un
- b) Ieguldījumi piestātņu, jahtu tūrisma infrastruktūrā.

3.3.2. ES tiesiskā regulējuma un prakses analīze

a) Ieguldījumi iekārtās, kas veido daļu no ēkas infrastruktūras

(71) Latvijas institūcijas EK elektroniskajā sistēmā (ECN-ET/WIKI) bija uzdevušas jautājumus specifiski par to, vai EK Regulas Nr.651/2014 56.pants ir piemērojams sekojošiem ieguldījumiem ēkās¹²:

- Gaisa kondicionēšanas un apkures sistēmas, ventilācijas sistēmas, kravu lifti, automātiskās ēkās funkcionēšanas sistēmas, cits iebūvēts vai ēkai piestiprināts aprīkojums;
- Iebūvētas/ piestiprinātas (pie grīdas/sienām) mēbeles un iekārtas (krēsli, galdi, gulta, skapji, u.tml.) ar vispārēju pielietojumu;
- Iebūvētas/ piestiprinātas (pie grīdas/sienām) mēbeles un iekārtas specifisku saimniecisko aktivitāšu veikšanai, kuras konkrētajā ēkā nodrošinās publiskās procedūras ietvaros izvēlēts infrastruktūras apsaimniekotājs.

(72) 71.pagrāfā minētais jautājums EK tika specifiski uzdots saistībā ar plānotiem ieguldījumiem viesnīcu biznesā.

(73) EK savā atbildē (par 71.pagrāfā minēto jautājumu) norādīja, ka saskaņā ar EK Regulas 56.panta 5.punktu, attiecināmās izmaksas ir izmaksas par ieguldījumiem materiālajos un nemateriālajos aktīvos. 71.pagrāfā minētie ieguldījumu objekti, EK ieskatā, var tikt uzskatīti kā materiālie aktīvi, kas veido daļu no konkrētās infrastruktūras un līdz ar to šādas izmaksas var būt daļa no attiecināmajām izmaksām. EK ieskatā, nav nepieciešamības objektus iebūvēt/ piestiprināt (pie grīdas/ sienām); aprīkojumam nav jābūt tādām, kas ir saistīts ar ēkas kā tādām funkcionēšanu, bet gan tam jābūt tādām, kas ir saistīts ar ēkas plānoto nākotnes izmantošanas mērķi.

(74) VARAM Darba uzdevuma ietvaros papildus ir uzdevusi jautājumu par to, vai iekārtas kā daļa no ēkas infrastruktūras ir attiecināmas atbalsta saņemšanai saskaņā ar EK Regulas Nr.651/2014 56.pantu.

(75) Lai arī EK sniegtajā atbildē (73.pagrāfs) nav teikts, ka atbilde ir attiecināma tikai uz viesnīcas biznesu, bet gan interpretējama paplašināti jebkura plānota ieguldījuma gadījumā, EK elektroniskās e-pasta vēstules formātā (16.08.2016) tika uzdots neformāls jautājums, vai 73.pagrāfā atspoguļotā EK atbilde par 71.pagrāfā minētajā jautājumā ir attiecināma arī uz ražošanas ēkām un ražošanai nepieciešamo infrastruktūru.

¹² Piezīme: Sarakste šajā jautājumā saņemta no VARAM

(76) EK savā e-pasta vēstulē (07.09.2016) apstiprināja, ka, ja izpildās visi 73.papagrāfā minētie aspekti, tad kopā ar ražošanas ēku attiecināmās izmaksas var būt arī izmaksas iekārtās un aprīkojumā, kurš ir saistīts ar ēkas plānoto nākotnes izmantošanas mērķi.

(77) Vienlaikus ir jāievēro arī citi EK Regulas Nr.651/2014 56.panta nosacījumi; jo īpaši šī panta 3.punkts, kas nosaka, ka "attiecināmās infrastruktūras pieejamību ieinteresētajiem lietotājiem jānodrošina atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā un par infrastruktūras izmantošanu vai pārdošanu pieprasītai cenai jāatbilst tirgus cenai", un 4.punkts, kas nosaka, ka "koncesijas vai cita veida pilnvarojumus trešajām personām attiecībā uz infrastruktūras ekspluatāciju jāpiešķir atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā, pienācīgi ievērojot piemērojamus iepirkuma noteikumus".

(78) Papildus 76. un 77.papagrāfā minētajam, jāievēro EK regulas Nr.651/2016 56.panta 7.punktā noteiktais, ka izveidotā infrastruktūra nedrīkst būt mērķorientēta, t.i., iekārtām, kuras uzstādītas ēkā jābūt tādām, kuras ir vispārēji izmantojamas jebkurai nozarē strādājošai kapitālsabiedrībai, ņemot vērā ēkas plānoto funkcionālo mērķi (piem., viesnīcas nozare, kokrūpniecība). Ar ieguldījumu projektu aptvertās iekārtas/ aprīkojums nedrīkst būt tik specifisks, ka tas atbilst tikai viena konkrēta komersanta izmantotajai standarta ražošanas tehnoloģijai/ pakalpojuma sniegšanas saturam un vizuālajam dizainam, kā rezultātā ne tikai ieguldījumi iekārtās/ aprīkojumā, bet arī ēkā kopumā kļūst neattiecināma atbalsta saņemšanai saskaņā ar EK Regulas Nr.651/2014 56.panta nosacījumiem. Ja projekta ietvaros veido mērķorientētu infrastruktūru, tad šādam projektam jau sākotnēji jābūt izstrādātam saskaņā ar EK regulas Nr.651/2014 14.panta nosacījumiem (SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. 19.3.un 19.5.apakšpunktu un nosacījumiem)

(79) Nav EK lēmumu prakses par citu ES dalībvalstu ieviestiem atbalsta pasākumiem, kuru ietvaros EK būtu sniegusi savu formālo vērtējumu un pieņēmusi lēmumu par iekārtu attiecināmību atbalstam ražošanas ēkās saskaņā ar EK regulas Nr.651/2014 56.pantu. Būtiski norādīt, ka, izpildot visus EK Regulas Nr.651/2014 nosacījumus (vispārējos un specifiskos konkrētajam atbalsta mērķim), ES dalībvalstīm par saviem atbalsta sniegšanas plāniem ir jānosūta tikai kopsavilkuma informācija, bet nav jāiesniedz valsts atbalsta paziņojums (EK Regulas Nr.651/2014 3.pants un 11.panta a) apakšpunkts).

b) Ieguldījumi piestātņu, jahtu tūrisma infrastruktūrā

(80) Saskaņā ar EK Regulas Nr.651/2014 56.panta 2.punktu, atbalstu 56.panta ietvaros nevar sniegt ieguldījumiem ostas infrastruktūrā. EK Regula Nr.651/2014 šobrīd nesniedz ostas infrastruktūras definējumu.

(81) EK 13.10.2016 ir uzsākusi atkārtu (otro) publisko konsultāciju par EK Regulas (ES) .../.. (XXX), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu, un Regulu (ES) Nr. 702/2014, ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu, projektu¹³ (Grozījumu EK Regulā Nr.651/2014 projekts). Grozījumu EK Regulā Nr.651/2014 projekts paredz paplašināt regulas ietvaru, iekļaujot tajā arī atbalsta sniegšanas nosacījumus ostas infrastruktūrai.

(82) Grozījumu EK Regulā Nr.651/2014 projekts Ziņojuma sagatavošanas brīdī piedāvā ostas infrastruktūru definēt sekojoši:

""ostas infrastruktūra" ir infrastruktūra un iekārtas ar transportu saistītu ostas pakalpojumu sniegšanai, tostarp piestātnes kuģu pietauvošanai, kuģu piestātnes, moli un peldošas pontonu platformas plūdmaiņu zonās, iekšējie baseini, uzbērumi un zemes meliorācija, alternatīvo degvielu infrastruktūra, infrastruktūra kuģu atkritumu un kravu atlieku savākšanai un transporta iekārtas ostas teritorijā".

¹³ Skatīt informāciju vietnē: http://ec.europa.eu/competition/consultations/2016_second_gber_review/index_en.html

(83) Līdz ar to, pieņemot Grozījumu EK Regulā Nr.651/2014 projektu šobrīd piedāvātajā redakcijā, EK Regulas Nr.651/2014 56.panta 2.punktā noteiktais ierobežojums būs piemērojams, ņemot vērā 82.paragrāfā minēto. EK izsludinātā Grozījumu EK Regulā Nr.651/2014 projekta pašreizējā publiskā konsultācija beidzas 08.12.2016, līdz ar to dokuments varētu būt pieņemts un stāties spēkā orientējoši ap 2017.gada vidu.

(84) Darba uzdevumā VARAM nav specificējusi teritorijas, kurās ir plānoti ieguldījumi piestātņu, jahtas tūrisma infrastruktūrā, kā arī plānoto ieguldījumu apjomu un sasniedzamos mērķus.

(85) No citu valstu prakses piemēriem, kas saistīti ar ieguldījumiem atpūtas kuģu/ jahtu piestātnēs, jāmin EK lēmums lietā Nr. SA.42219 (*Maasholm* osta, Vācija). EK lēmums *Maasholm* ostas lietā aptver mazas Vācijas Federālās Zemes *Schleswig-Holstein* pašvaldības *Maasholm* plānotos ieguldījumus piestātnēs (saukta par *Schuhmacherbrücke*) renovācijai *Maasholm* ostā.

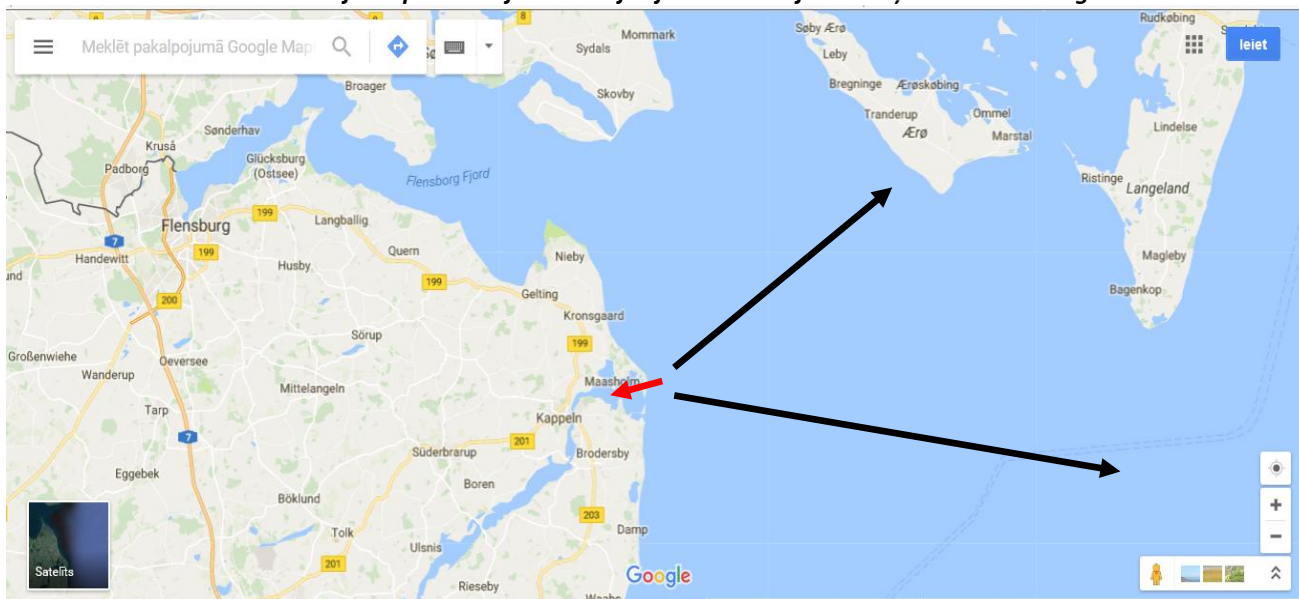
(86) EK lēmums *Maasholm* ostas lietā (EK lēmuma 9. un 10.punkts) fiksē, ka piestātņi pamatā izmantos glābšanas darbiem jūrā (visās sezonās), atsevišķos gadījumos ostas policijas, muitas un zvejniecības kontroles funkciju nodrošināšanai. Papildus, nelielā apmērā (līdz 20% no kopējās piestātnes izmantošanas kapacitātes) sezonas laikā piestātņi plāno izmantot viens mazs zvejas kuģis, viens ekskursiju kuģis un divi pasažieru kuģi (pārvadājumi pa *Schlei*). Vizuāli *Maasholm* un *Schlei* izvietojumu skatīt Attēlā Nr. 16.

Attēls Nr.16: *Maasholm* un *Schlei* izvietojums vizuāli Google kartē

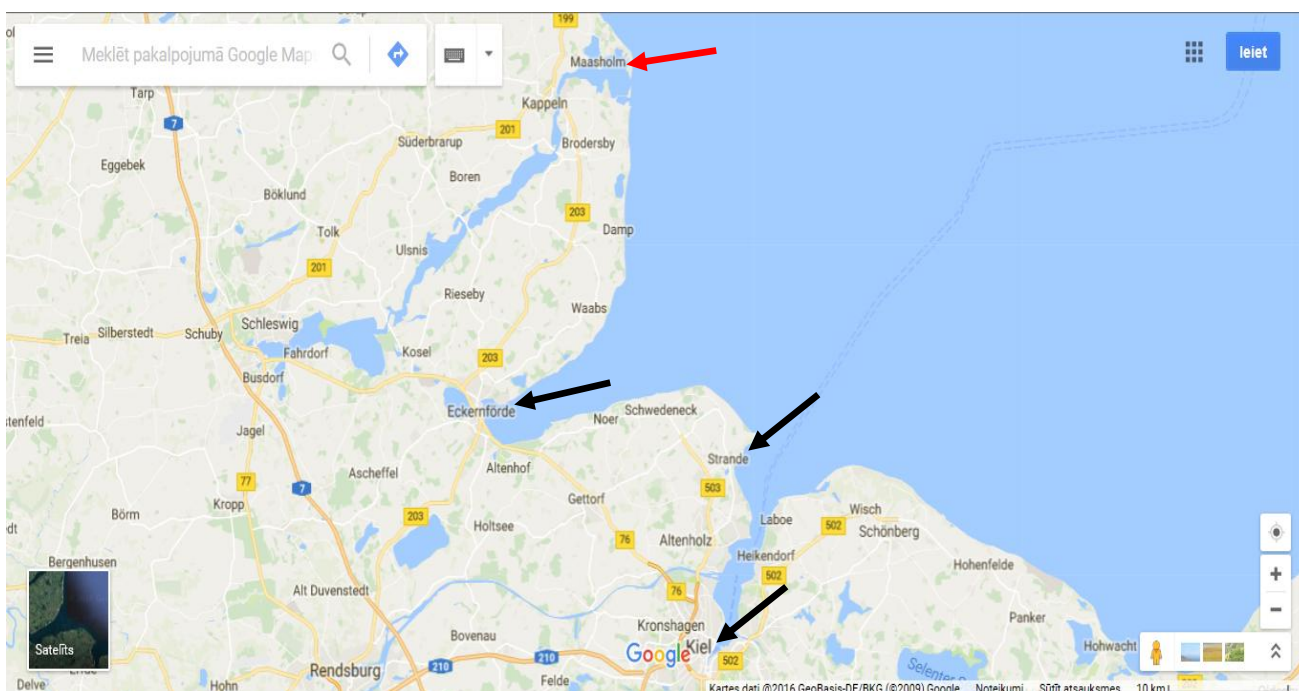
(87) Saskaņā ar Vācijas institūciju sniegto informāciju (EK lēmuma 10.punkts), visas ekskursijas un pasažieru pārvadājumu pakalpojumi tiek veikti tikai *Schlei* ietvaros un neviens piedāvātais maršruts neiziet ārpus *Schlei*, t.i., neviens maršruts neiziet Baltijas jūras atklātajos ūdeņos vai uz Dāniju. Vizuāli *Maasholm* izvietojumu pret Dāniju un Baltijas jūras atklātajiem ūdeņiem skatīt Attēlā Nr.17.

Attēls Nr.17: Maasholm izvietojums pret Dāniju un Baltijas jūras atklātajiem ūdeņiem vizuāli Google kartē

(88) Vācijas iestādes argumentēja, ka pārvadājumus pa *Schlei* ekonomisku apsvērumu dēļ nav iespējams piedāvāt citām pārvadājumu kompānijām, kā tikai tām, kuras atrodas *Schlei* teritorijā. Attālums, ko, piemēram, pārvadātājiem no Ķīles vai *Eckernförde* ostām būtu jāveic, lai sasniegtu *Schlei*, būtu pārāk garš, līdz ar to šāds pakalpojums nav pieprasīts potenciālo klientu vidū. Tāpat *Schlei* ir ļoti sekls, lai pa to kuģotu lielie kuģi, kādi kuģo atklātajos ūdeņos. Tādējādi pārvadājumu pakalpojumus pa *Schlei* piedāvā tikai mazas vietējās kuģošanas kompānijas, kā rezultātā vietējie pārvadātāji nekonkurē ar kuģošanas kompānijām gan citviet Vācijā, gan citās ES dalībvalstīs. (EK lēmuma 11. un 12.punkts.) Vizuāli *Maasholm* izvietojumu pret Ķīles, *Strande* un *Eckernförde* ostām skatīt Attēlā Nr.18.

Attēls Nr.18: Maasholm izvietojums pret Ķīles, Strande un Eckernförde ostām vizuāli Google kartē

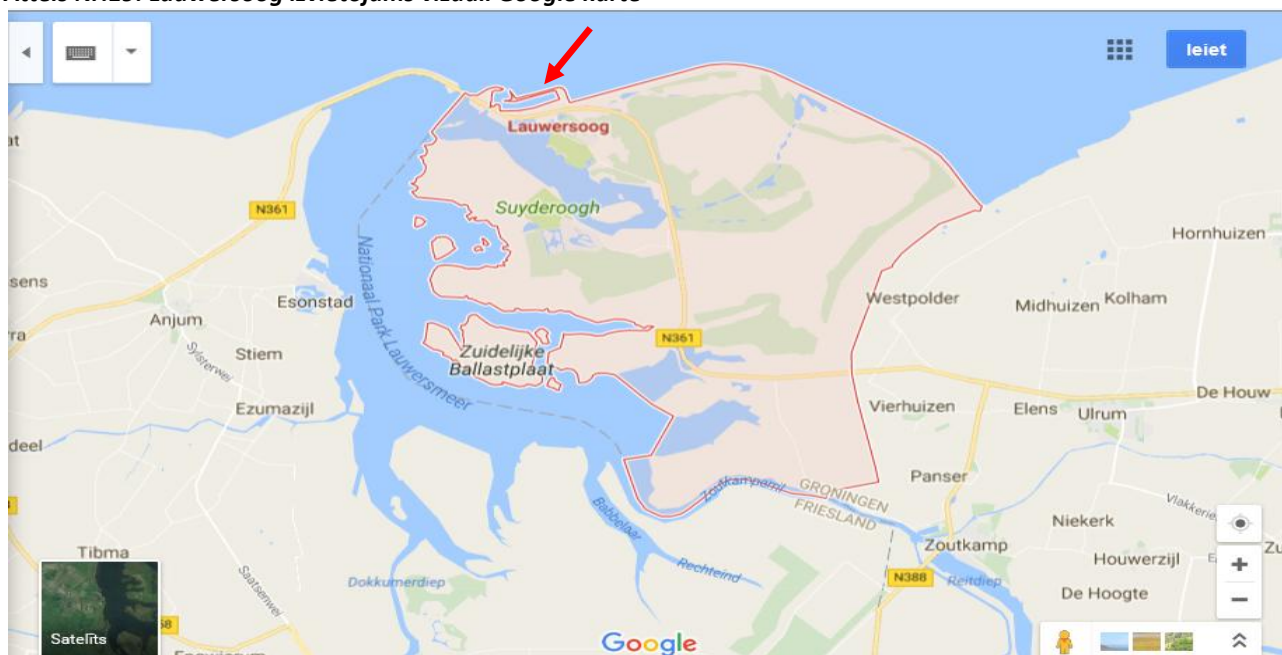
(89) Turpretī zveju kuģi, saskaņā ar Vācijas institūciju sniegto informāciju, piedāvā zvejas maršrutus vietējiem tūristiem Baltijas jūrā. Tai pat laikā, saskaņā ar Vācijas institūciju sniegto informāciju, zvejas kuģis, kurš atrodas *Maasholm*, ir vienīgais kuģis, kurš *Schlei* piedāvā šādus maršrutus. Tuvākās vietas, kur atrodas zvejas kuģi piedāvā līdzīgus pakalpojumus ir *Eckernförde* līcis, *Strande* un *Ķīles* līcis (izvietojumu *Google* kartē skatīt Attēlā Nr.18), bet šie kuģi nekonkurē ar tūristu pakalpojumiem, ko piedāvā *Maasholm* ostā atrodošais kuģis. (EK lēmuma 13.punkts.)

(90) EK secina, ka ekskursijas un pasažieru pārvadājumu pakalpojumi aprobežojas ar maršrutiem *Schlei*, ka *Maasholm* atrodošais zvejas kuģis apkalpo *Maasholm* un tuvākās apkārtnes tūristus, tūrisma pakalpojumu apjoms ir neliels - zvejas kuģa sniegto pakalpojumu gada apgrozījums ir mazāks par 150 000 EUR. Līdz ar to EK atzina, ka konkurencei par pakalpojumiem, kurus ietekmē ostas ieguldījumu projekts, ir vietējs raksturs. (EK lēmuma 26.punkts).

(91) Papildus, jautājumā par ieguldījumiem piestātnēs jahtas tūrisma biznesa attīstīšanai var minēt EK lēmumu lietā SA.39403 (*Lauwersoog* osta, Nīderlande).

(92) EK lēmums (EK lēmuma 4., 28., 29., 30., 31. un 32.punkts) fiksē, ka *Lauwersoog* ostā (Attēls Nr.19, Attēls Nr.20 un Attēls Nr.21) paredzētie ieguldījumi aptvēra ieguldījumus zvejas piestātnes pagarināšanai, kā arī paredzēja nodalīt zvejas ostu no piestātnes maziem atpūtas kuģiem. Attiecībā par ieguldījumiem, kas skar ostas teritorijas daļu, kura paredzētas atpūtas kuģiem, EK tika iesniegta informācija, kas pamato, ka arī šajā daļā osta primāri ir orientēta uz vietējā tirgus apkalpošanu. Nīderlandē kopā ir 1 135 piestātnes ar 188 000 pietauvošanās vietām atpūtas kuģiem. Eiropā, savukārt, ir kopā 10 182 piestātnes ar 925 570 pietauvošanās vietām atpūtas kuģiem. *Lauwersoog* ostas piestātnē ir paredzētas tikai 60 pietauvošanās vietas, kas veido 0,03% no kopējām pietauvošanās vietām Nīderlandē un tikai 0,006% no kopējām pietauvošanās vietām Eiropas tirgū. Līdz ar to *Lauwersoog* ostas ietekme uz tirgu ir ļoti niecīga. Saskaņā ar Nīderlandes iestāžu sniegto informāciju ostas daļa, kas saistīta ar atpūtas un izklaides darbībām, nav vērsta uz starptautisko apmeklētāju piesaisti, bet gan uz vietējo tirgu, līdz ar to EK atzina, ka ieguldījumu ietekme uz tirgu aprobežojas ar vietējo raksturu.

Attēls Nr.19: Lauwersoog izvietojums vizuāli Google kartē

Attēls Nr.20: Lauwersoog zvejas kuģu un atpūtas kuģu piestātnes

Attēls Nr.21: Lauwersoog ostas atpūtas kuģu piestātnes un tauvošanās vietas

3.3.3. Secinājumi

a) Ieguldījumi iekārtās, kas veido daļu no ēkas infrastruktūras

(93) Ieguldījumi ēkā var aptvert arī ieguldījumus iekārtās/ aprīkojumā tādā apjomā, kādā šie ieguldījumi ir saistīti ar ēkas funkcionēšanu, ņemot vērā plānoto ēkas izmantošanas mērķi.

(94) **Izveidotā infrastruktūra, t.sk. iekārtas/ aprīkojums nedrīkst būt tāda, kas kvalificējama kā mērķorientēta infrastruktūra. Tas nozīmē, ka iekārtas/ aprīkojums nedrīkst būt tik specifisks, ka tas atbilst tikai viena konkrēta komersanta izmantotajam standarta ražošanas tehnoloģijai/ pakalpojuma sniegšanas saturam, u.tml., kā rezultātā ne tikai ieguldījumi iekārtās/ aprīkojumā, bet ieguldījumi ēkā kopumā var kļūt neattiecināmi atbalsta saņemšanai saskaņā ar EK Regulas Nr.651/2014 56.panta nosacījumiem.**

(95) Līdz ar to, piemēram, iekārtas var tikt atzītas kā saistītas ar ēkas plānoto nākotnes funkcionālo izmantošanu un netikt kvalificētas kā mērķorientēta infrastruktūra, ja ir iespējams pierādīt, ka jebkurš tirgus dalībnieks (ne tikai Latvijas komersants, bet arī jebkurš citas ES dalībvalsts komersants) konkrētajā nozarē varētu būt ieinteresēts piedalīties publiskajā procedūrā un pretendēt uz ēkas/ telpu nomu. Pašvaldībai visos gadījumos būtu jāpierāda:

- Plānotais ēkas/ telpas izmantošanas mērķis;
- Nepieciešamība pēc konkrētā aprīkojuma, lai nodrošinātu ēkas funkcionālu atbilstību plānotajam izmantošanas mērķim;
- Vienlīdzību visu tirgus dalībnieku vidū, t.i., ka šādi aprīkota ēka nav diskriminējoša un ir nepieciešama jebkuram tirgus dalībniekam.

b) Ieguldījumi pietātnu, jahtu tūrisma infrastruktūrā

(96) Ja pietātne jahtu tūrismam ir izmantojama tikai tādu pakalpojumu sniegšanai, kam ir vietējs raksturs, neizpildās visas četras komercdarbības atbalstu raksturojošās pazīmes (neizpildās 4.pazīme, skatīt sīkāk 29.paragrāfu), līdz ar to piešķirtais publiskais finansējums šādam projektam nav kvalificējams kā komercdarbības (valsts) atbalsts.

(97) Ņemot vērā EK lēmumu praksi, var minēt šādus kritērijus/ pazīmes, kas norāda uz infrastruktūras izmantošanas vietējo raksturu:

- Atpūtas kuģi/ jahtas, kas izmantos pietātņi, pamatā būs Latvijas rezidentu īpašumā;
- Piedāvātie tūrisma maršruti neizies ārpus Latvijas teritoriālajiem ūdeņiem;
- No citām valstīm (piemēram, Lietuvas vai Igaunijas) kuģu īpašnieki nebūs ieinteresēti tūristiem piedāvāt konkurējošus maršrutus; u.tml.

(98) Ja pietātnes pielietojumam nav vietējs raksturs, piemēram, no pietātnes tiks organizēti tūrisma braucieni, savienojot Latviju ar Lietuvu vai Latviju ar Igauniju, vai pietātņi pārsvarā izmantos ārvalstīs reģistrētas jahtas/ atpūtas kuģi, piešķirtais publiskais finansējums šādam ieguldījumu projektam kvalificēsies kā komercdarbības (valsts) atbalsts. Ja plānotā projekta infrastruktūra atbilst 'ostas infrastruktūras' definīcijai (skatīt 82.paragrāfu), tad atbalstu saskaņā ar EK Regulas Nr.651/2014 56.pantu piešķirt ir aizliegts.

(99) Ņemot vērā to, ka saskaņā ar EK Regulas 56.pantu nav pieļaujams atbalstīt nekādu ostas infrastruktūru, tad saskaņā ar SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. var tikt atbalstīta upes/ jūras krasta stiprināšana tikai tad, ja tā atbilst SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. 19.1.1.apakšpunktā noteiktajam, t.i., ieguldījums plānots publiskās funkcijas nodrošināšanai, vai arī krasta stiprināšana ir saistīta ar projektu, kurš paredz attīstīt vietējo infrastruktūru atbilstoši SAM 3.3.1. un SAM 5.6.2. 19.2.2.apakšpunktā noteiktajam (t.i., izslēdzot ostas infrastruktūru un ostas pakalpojumus infrastruktūras tālākā izmantošanā).

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Skaidrojošais materiāls sagatavots balstoties uz ziņojumu “Ziņojums par valsts atbalsta nosacījumu piemērošanu pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras projektiem” (autors: Daiga Lagzdiņa, SIA “Ardenis”, 2017), kas izstrādāts Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada programmas „Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm” projekta Nr.4.3.-24/NFI/INP-002 „Latvijas plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību teritoriālās attīstības plānošanas kapacitātes palielināšana un attīstības plānošanas dokumentu izstrādāšana” ietvaros semināra (organizēts 2016.g. 16.novembrī) par valsts atbalsta nosacījumu piemērošanu pašvaldību uzņēmējdarbību veicinošiem projektiem.